

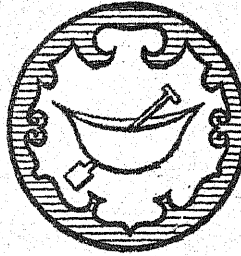
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 1—2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . . . Mk. 90.—
Miesięcznie . . . " 30.—

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 6.—Przed tekstem Mk. 15.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 1 marka za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 10.—

Cena egzemplarza 10 Marek

Nr 12. (75.)

Łódź; wtorek, 22 marca 1921 r.

Rok III.

Przed Zjazdem Związku Miast Polskich w Poznaniu.

Po raz pierwszy na ziemi byłego zaboru pruskiego odbędzie się zjazd przedstawicieli miast polskich. Będzie on widowym znakiem zjednoczenia wszystkich trzech dzielnic Polski, będzie znakiem współności interesów i zaniku separatyzmu dzielnicowego.

Zjazdu tego domagali się już od dłuższego czasu przedstawiciele niektórych miast, gdyż sytuacja wewnętrzna nakazuje miastom ujęcie w swe dłonie szeregu funkcji, które w rękach państwa nader nieudolnie działały. Dotyczy to głównie zagadnień aprowizacyjnych, których państwo w żaden sposób nie zdołało rozwiązać i dzięki temu doprowadziło miasta do brzegu przepaści. W chwili tak poważnej miasta zrzęszone muszą zabrać głos i wypowiedzieć swe słuszne dezyderaty.

Ze Zjazdu winno się więc rozleć głośne słowo protestu przeciwko lekceważeniu przez Rząd i większość Sejmową żywotnych interesów miast polskich, przeciwko systematycznemu ich ogładzaniu, przeciwko niewłaściwej polityce finansowej i podatkowej Ministerstwa Skarbu, która przez brak przepisów uniemożliwia przeprowadzenie sanacji budżetów miejskich i zmusza miasta do zaciągania wciąż nowych pożyczek u Rządu, przez co powiększa jeszcze bardziej deficyt państwowy.

Drugim wielkim zadaniem Zjazdu jest rozważenie gruntowne sprawy unifikacji ordynacji samorządowej na ziemiach polskich. Samorząd w Poznańskim oparty jest na ordynacji pruskiej, b. zabór austriacki posiada monstrualne prawo wyborcze do rad miejskich, będące odbiciem konserwatyzmu galicyjskiego i lekceważenia interesów mas ludowych. Jedyne b. Królestwo Kongresowe posiada demokratyczną ordynację wyborczą do rad miejskich. Jest ona owocem pierwszego rządu ludowego.

Przeciwko ordynacji tej, która dopuszcza do udziału w rządach miejskich szerokie masy pracujące rozpoczęły sfery zachowawcze ostrą kampanię. Sejm odrzucił o- o- przymiotnikowe prawo głosowania w projekcie konstytucji.

Wobec tego stanu rzeczy przedstawiciele miast winni stanąć ławą, aby przeciwstawić się antydemokratycznym usiłowaniom zwolenników średniowiecza. Jedyne ustroj prawdziwie demokratyczny miast naszych, usunięcie przywilejów i ograniczeń zdołają uchronić nas od bolszewizmu z lewa i z prawa. . . .

Ujednostajnienie i samodzielność organizacji samorządów miejskich w myśl postulatów demokracji przyczyni się do wzmożenia siły i potęgi miast polskich, które zdołają wytworzyć skuteczną przeciwwagę wobec liczebnej przemocy egoistycznego i antyspołecznego włościjaństwa.

Wzajemna zależność gospodarcza miast i wsi polskich jest koniecznością państwową. Miasto dostarcza narzędzi rolniczych, ubrań, sprzętów domowych, narzędzi budowlanych, a przez budowę taniej i dogodnej komunikacji podnosi dobrobyt włościjaństwa. Miasta muszą otrzymywać żywność. Lekceważenie miast polskich wskutek krótkowzroczności włościjaństwa, mści się na nich samych. Za podbijanie cen za żywność chłop polski płaci z powrotem z nadwyżką, za ubranie, budulec i narzędzia rolnicze.

Musi znaleźć zrozumienie zasada, że dobrobyt rolnictwa zależy jest od uprzemysłowionych i kwitnących miast. Dobrobyt chłopów wynika z nędzy głodujących i suchotniczych rzesz wielkomiejskich spadnie ciężarem na całe państwo i zahamuje na całe lata rozkwit naszego rolnictwa. Dlatego też hasłem zjazdu miast musi być dewiza: „Wobec wspólnego niebezpieczeństwa wynikłego z krótkowzroczności większości obywateli wsi miasta polskie łączcie się! Stwórzcie wspólny front! Nie pozwólcie się eksploatować! Niechaj w miastach polskich nie będzie setek tysięcy wynędzniałych i głodujących obywateli, rachitycznych dzieci, które razem są jednym wielkim: „oskarżam!“ przeciw hegemonii włościjaństwa w Polsce“

Rozbicie miast polskich, rządy klik, uprzedzenia dzielnicowe są wodą na młyn dla tych, którzy lekceważą interesy miast. W myśl tych zasad podczas obrad powinniśmy się uwolnić od przyzwyczajzeń i wzorów pruskich rosyjskich czy austriackich.

A jeżeli już wypadnie nam korzystać z doświadczenia innych krajów zwróćmy się do tych instytucji, które przez szeroki rozwój życia samorządowego składają się na wewnętrzną potęgę Anglii . . .

Należy więc życzyć delegatom Zjazdu owocnej pracy, skutecznego zniwelowania różnic i usunięcia uprzedzeń dzielnicowych. Resztę winna dokonać konstytucja uchwalona przez Sejm ustawodawczy.

Wierzymy, że prace Zjazdu oświecą wszechstronnie wszelkie niedomagania życia samorządowego i wywrą przez to wpływ na pomyślane rozwiązanie zagadnień finansowych, aprowizacyjnych i kulturalnych miast polskich.

Aleksy Rzewski.

EDWARD GRABOWSKI.**Ludność Łodzi i jej dzielnic w trzyleciu 1918—1920.**

Odpowiednie daty posiadamy z Komitetu Rozdziału Mąki i Chleba. W styczniu 1918 r. Komitet ten staraniem Wydziału Statystycznego (kierownik — p. Goerne) zorganizował rejestrację ludności z jej wyszczególnieniem według różnych cech. Daty te zostały później opracowane przez Wydział Statystyczny.

Ludności Łódź liczyła w roku:

	1918	1919	1920
Ludność średnia	349.500	433.472	432.881
w styczniu	341.829 ¹⁾	399.000 ²⁾	454.282 ³⁾
„ lutym	344.000 ²⁾	414.000 ²⁾	451.005 ³⁾
„ marcu	340.000 ²⁾	423.000 ²⁾	436.199 ³⁾
„ kwietniu	343.000 ²⁾	413.000 ²⁾	429.775 ³⁾
„ maju	345.000 ²⁾	423.000 ²⁾	434.045 ³⁾
„ czerwcu	364.000 ²⁾	429.000 ²⁾	433.984 ³⁾
„ lipcu	349.000 ²⁾	450.666 ³⁾	432.559 ³⁾
„ sierpniu	350.000 ²⁾	449.882 ³⁾	428.378 ³⁾
„ wrześniu	353.000 ²⁾	445.634 ³⁾	418.414 ³⁾
„ październiku	348.000 ²⁾	448.642 ³⁾	420.002 ³⁾
„ listopadzie	348.000 ²⁾	453.621 ³⁾	425.625 ³⁾
„ grudniu	368.000 ²⁾	452.220 ³⁾	430.353 ³⁾

W styczniu 1921 r. ludności miało być 435393. Daty powyższe dla okresu 1919 i początków 1920 r. są wysoce niepewne, a zmniejszenie się liczby ludności przypisać należy ściślejszej, niż dawniej kontroli przy rozdawnictwie kart spożywczych.

Znaczny naogół wzrost ludności przypisać należy wielkiej fali powracających do miasta emigrantów z Niemiec i z Rosji.

O ludności poszczególnych okręgów posiadamy daty ze stycznia 1918 r. — z dokonanej rejestracji; nadto Wydział Statystyczny w marcu 1921 r. dokonał obliczenia (urzędnik Wydziału — pan Józef Woźniak) przybliżonego ludności poszczególnych okręgów na podstawie dat zawartych w aktach Komitetu Rozdziału Mąki i Chleba. Trudności przy tym obliczaniu polegały na tym, że okręgi tego Komitetu były niezgodne z okręgami przekazanymi władzom polskim przez okupantów. Wobec częstych zmian, dokonywanych przez władze polskie w terytorjach okręgów policyjnych, Wydział Statystyczny oparł się dla możliwości dokonywania porównań na 18-u okręgach przekazanych przez okupantów. Okręgi te nazywamy okręgami statystycznymi; nie odpowiadają one bowiem dzisiejszemu podziałowi; (władze polskie zmieniły liczbę okręgów zrazu na 14, potem na 9, a zmiany dalsze znajdują się na porządku dziennym).

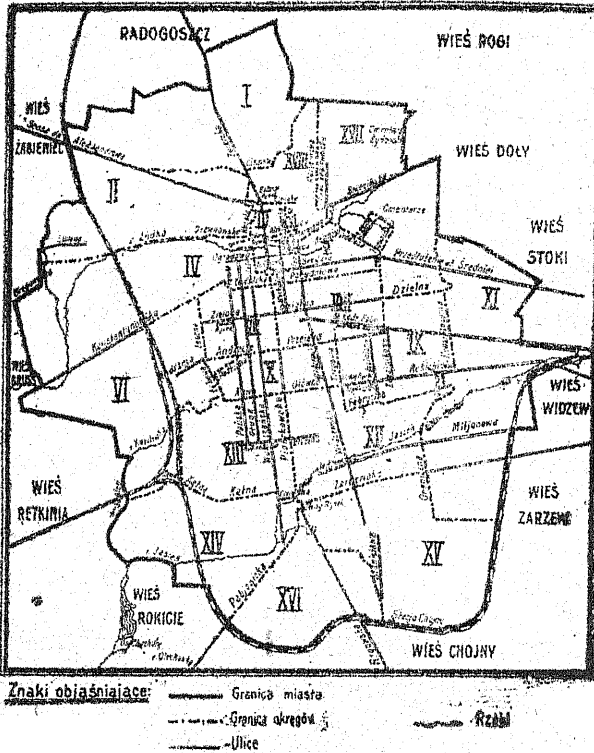
Podajemy poniżej powierzchnię poszczególnych okręgów statystycznych, oraz ich ludność obliczoną w stosunku do liczby ludności średniej dla dwulecia 1919—1920, nadto zaludnienie 1° km. ² w styczniu 1918 r. i w przecięciu w dwuleciu 1919/20. Ponieważ średnie liczby ludności dla r. 1919 i 1920 są do siebie zbliżone (różnica — kilkaset osób) i są zbliżo-

¹⁾ Data z rejestracji.

²⁾ Obliczenia p. Mieczysława Hertza na podstawie dat Komitetu Rozdziału Mąki i Chleba.

³⁾ Daty Komitetu Rozdz. M. i Chl.

Dane do dat pochodzących z r. 1921, przeto poniższe daty o ludności i za-
udnieniu okręgów mogą być bez wielkich błędów przyjęte dla stanu
rzeczy współczesnego.

Podajemy nadto wyszczególnienie różnicy zaludnienia okręgów na
1 km² pomiędzy r. 1918 a 1919/20.

Okręg.	Powierzchnia km ²	Liczba ludności		Zaludnienie 1 km ²		Przybył (lub ubył) na 1 km. ²
		Styczeń 1918 r.	1919/1920 ludność średnia	1918 styczeń	1919/1920	
Cała Łódź.	58,75	341.829	432.881	5.818	7.368	+1550
I	5,19	8.719	11.176	1.680	2.158	+ 478.
II	4,30	20.415	24.949	4.748	5.802	+1.054
III	0,39	36.915	42.672	62.568	72.325	+9.757
IV	3,20	25.174	33.492	7.867	10.466	+2.599
V	1,43	26.929	27.997	18.831	19.578	+ 747
VI	8,06	5.424	12.775	673	1.585	+ 912
VII	1,26	33.623	38.612	26.685	30.644	+3.959
VIII	1,75	26.210	28.734	14.977	16.419	+1.442
IX	2,68	19.625	26.660	7.325	9.948	+2.625
X	1,48	25.887	40.413	17.491	27.306	+9.815
XI	5,39	7.510	7.468	1.417	1.408	— 9
XII	2,34	21.193	32.697	9.461	14.597	+5.136
XIII	2,59	12.854	12.272	4.963	4.758	— 225
XIV	4,19	8.084	13.667	1.961	3.317	+1.356
XV	4,90	13.436	20.355	2.709	4.104	+1.395
XVI	3,51	14.256	16.100	4.062	4.587	+ 525
XVII	4,63	9.341	11.527	2.017	2.490	+ 473
XVIII	1,46	26.234	31.320	17.968	21.452	+3.484

Z tabeli powyższej wnioskować można m. i. jak następuje: Zaludnienie miasta jest wysoce niejednolite: wahania około przeciętnego zaludnienia stwierdzamy:

	w r. 1918	w r. 1919/20
przeciętne zaludnienie na 1 km. ²	5818	7368
maximum	62568 (okr. III)	72325 (okr. III)
minimum	673 (okr. VI)	1408 (okr. XI)

Najslabiej zaludnione są okręgi VI i XI. Jednak okręg VI, w którego skład wchodzi dzielnica zachodnia — z dworcem kaliskim, oraz posesje leżące za tym dworcem nad Łódką aż do wsi Bruss i Retkini — wzrósł blisko o 150% i dziś nie jest już najslabiej zaludnionym; (wzrósł z 678 mieszkańców na 1 km.²; do typu zaludnienia podmiejskiego — do 1585 m. na 1 km.²); w skład tego najobszerniejszego okręgu (z górą 8 km.²) wchodzi i las miejski na drodze do Konstąntynowa.

W r. 1918 żadna dzielnica nie mogła iść w porównanie z tym najslabiej zaludnionym okręgiem. (Dla zachowania miary porównawczej uprzytamniamy sobie, że przeciętne zaludnienie Kongresówki i Galicji wynosi 102—103 mieszkańców na 1 km.²; zaludnienie przeto tego najobszerniejszego i najmniej zaludnionego okręgu Łodzi było 6 do 7-ju razy gęstsze od przeciętnego zaludnienia Polski).

Najslabiej po okręgu VI-ym był zaludniony okręg XI — najobszerniejszy po VI-ym, (z górą 5 km.² powierzchni), liczący w r. 1918 przeszło 2 razy gęstsze zaludnienie od okręgu VI-o; okręg XI — dzielnica Widzewska — położona za laskiem Widzewskim (parkiem 3-go maja) — ograniczona wsiami: Zarzewem, Widzewem, Stokami — stanowi kraniec zachodni miasta. W ciągu rozpatrywanego okresu jakoby miała się wyludnić nieco przy powszechnym dokoła wzroście ludności.

Obie te krańcowe dzielnice — na wschodzie i zachodzie miasta — są z natury historycznego rozwoju miasta zaludnione najslabiej. Łódź rozwinęła się z typu ulicówki miejskiej; pierwotnie Łódź — były to domy położone wzdłuż ulicy Piotrkowskiej; tymczasem ulica ta ciągnie się z północy na południe; im dalej od tej ulicy na wschód i zachód — tym jest luźniej; jakoż najluźniej jest właśnie na kresach wschodnich i zachodnich — najdalej od tej głównej arterji położonych.

Zresztą niewiele gęściej, niż w obu tych dzielnicach jest w okręgu I-ym (1680 i 2153 m. na 1 km.²), w XIV (1961 i 3317 m.) oraz w XVII-ym (2017 i 2490) — Okręg I-y na południu jest ograniczony drogą, prowadzącą do Aleksandrowa, a ciągnie się wzdłuż drogi prowadzącej do Zgierza, obejmując terytorja Radogoszcza i granicząc na północy z gminą Radogoszczem; pod względem rozległości okręg ten — Radogoszcza — niedawno do miasta wcielony — jest trzecim z rzędu okręgiem miejskim (z górą 5 km.² powierzchni) i stanowi kresy północno zachodnie miasta.

4-ym okręgiem najslabiej zaludnionym w r. 1918 (1961 m. na 1 km.²) był okręg XIV, stanowiący kresy południowo zachodnie miasta, bezpośrednio graniczący z najslabiej zaludnionym okręgiem VI-ym, położony pomiędzy wsią Rokicie, drogą prowadzącą do Pabjanic, Górnym Rynkiem i ulicami Czerwoną, Kątną i Nowokątną.

Inne dzielnice kresowe miasta również należą do słabo zaludnionych; z kolei mamy tu wspomniany już okręg XVII (2017 i 2490 m. na 1 km.²) i XV (2709). Pierwszy okręg — XVII — położony na kresach północno wschodnich ciągnie się wzdłuż drogi, prowadzącej do Brzezin, ograniczony na północy folwarkiem Marysin, na północnym wschodzie i wschodzie wsią Rogami i Dotami, dalej na południowym wschodzie przestaje być okręgiem kresowym, granicząc z dzielnicą Widzewską aż do kresów ulicy

Dzielnej; granicę zachodnią okręgu stanowią ulice: Marysińska, Źródłowa, Zagajnikowa. Okręg ten — to okolica na kresach Bałut leżąca.

Okręg XV (2709 i 4104 m. m. i km.²) ciągnie się na wschód od drogi Rzgowskiej; ograniczony na południu i wschodzie gruntami wsi Chojny i Zarzew, graniczy na kresach z dzielnicą Widzewską.

Do okręgów kresowych należą i dwa nieco gęściej zaludnione: XVI i II-i. — Okręg XVI — na kresach południowych — zawarty jest w trójkącie pomiędzy drogą do Pabjanic i obiema stronami drogi do Rzgowa; na północy dochodzi do Górnego Rynku, na południu ograniczony gruntami Chojeńskimi; okręg ten jest jednak 2 razy lepiej zaludniony od podbałuckiego okręgu XVII (4062 i 4587 oraz 2017 i 2490 m. na 1 km.²).

Również stosunkowo, jak na kresy miasta, lepiej jest zaludniony okręg II (4748 i 5802 m. na 1 km.²); okręg ten przytyka do najslabiej zaludnionych okręgów VI-o i I-o; był jednak w r. 1918 z górą 7 razy lepiej zaludniony od okręgu VI-o, a w r. 1919/20 — ok. 4 razy lepiej.

Wreszcie do grupy gorzej zaludnionych okręgów o charakterze nie tyle wielkomiejskim, ile przedmiejskim lub podwielkomiejskim należy okręg XIII (4963 i 4738 m. na 1 km.²), który jednak nie jest kresowym: na północy i wschodzie ograniczony ulicami Anny i Piotrkowską, graniczy na zachodzie i południu z kresowymi okręgami VI-ym i XIV-ym. Okręg ten również w rozpatrywanym okresie jakoby miał się wyludnić.

Rozpatrzone dotychczas 9 okręgów obejmują 42.66 km.² powierzchni, a ludności liczyły w r. 1918 zaledwie 100.039, w r. 1919/20 — 130.284, czyli obejmując 72.7% powierzchni miasta, stanowiły zaledwie w r. 1918 29.2%, a w r. 1919/20 — 30.1% jego ludności.

Przeciętne zaludnienie tych 9-ciu okręgów o charakterze podwielkomiejskim wynosiło w r. 1918 — 2345 m. na 1 km.², a w r. 1919/20 — 3054, gdy przeciętne zaludnienie pozostałych 9-ju okręgów stanowiło w r. 1918 aż 15027 m. na 1 km.², a w r. 1919/20 — 18806.

Te pozostałe — gęsto zaludnione okręgi wielkomiejskie stanowią dosyć zwartą całość śródmieścia, ciągnącą się stosunkowo wązkim pasmem z północy na południe — zgodnie z historycznym rozwojem Łodzi; na północy — na Bałutach sięga ten kompleks wązkim przesmykiem granic miasta — pomiędzy okręgiem I-ym a XVII-ym; na południu — granicę jego stanowi ulica Zarzewska, poczynając od Granicznej do Górnego Rynku, ulica Piotrkowska i ulica Anny aż do Łakowej.

W tym zwartym — gęsto zaludnionym kompleksie śródmieścia stwierdzamy jednak dla poszczególnych okręgów bardzo znaczne odchylenia od zaludnienia przeciętnego — 15 tys. a w r. 1919/20 blisko 19 tys. m. na 1 km.²; — najgęstsze zaludnienie — w dzielnicy III wynosi aż 72.328 m. na 1 km.²; najslabsze — niecałe 10 tysięcy m. na 1 km.² — w okręgu IX-ym, w którym znajduje się park 3 maja (asek Widzewski), w okręgu dochodzącym na zachodzie aż do Wodnego Rynku i ulicy Targowej, a na wschodzie graniczącym na ulicy Konstytucyjnej z kresową dzielnicą Widzewską (okręg XI).

Znakomicie najgęściej zaludniony okręg III-ci zajmuje zaledwie 0.34 km.² powierzchni; ciągnie się na północ od Nowego Rynku (Placu Wolności), aż do Rynku Bałuckiego (ulicy Zawiskiej); na wschodzie granicę okręgu stanowi ulica Wschodnia, a dalej Młynarska, a w drobnej części — Franciszkańska; na zachodzie granicę okręgu stanowi ulica Wesola, a dalej — Zachodnia. Gęstość zaludnienia tej niewielkiej żydowskiej dzielnicy nie idzie w porównanie z gęstością jakiegokolwiek innej; najgęściej zaludnionym po okręgu III-cim jest okręg VII, liczący już tylko 30644 m. na 1 km.² Okręg ten zajmuje powierzchnię 1.36 km.²; ciągnie się na zachód od ul. Piotrkow

skiej, poczynając od Zawadzkiej aż do Andrzeja; na wschodzie graniczy z najslabiej zaludnionym okręgiem VI-ym wzdłuż ul. Leszno.

Do tych dwu najgęściej zaludnionych okręgów śródmieścia przylegają 3 inne — słabiej zaludnione, niemniej — bardzo gęsto (20—27 tys. m. na 1 km.²); są to okręgi X, XVIII i V. Okręgi XVIII i V otaczają z północy i wschodu główny ośrodek zaludnienia — okręg III-ci; a natomiast okręg X (zaludn. blisko 28 tysięcy), ciągnący się na południe i południowy wschód od okręgu VII — z obu stron ul. Piotrkowskiej od ulic Andrzeja i Przejazd do Anny i Głównej i od Łakowej na zachodzie do Targowej na wschodzie. Okręg ten w rozpatrywanym okresie wzrósł szybciej od innych, i dziś jest 3-cim z rzędu pod względem gęstości. Słabiej nieco zaludniony jest śródmiejski okręg VIII-y (z górą 16 tys. m. na 1 km.²), stanowiący prostokąt położony pomiędzy Piotrkowską, Południową, Przejazdem i Zagajnikową.

Dotychczas wymienione 6 okręgów stanowią właściwe śródmieście Łódzkie, odbijając od pozostałych trzech — słabiej zaludnionych okręgów śródmieścia. Sześć wymienionych okręgów obejmuje 7,97 km.² powierzchni, a zawierało w r. 1918 aż 175798 mieszkańców, a w r. 1919/20 — aż 209748 mieszkańców; z ogólnej powierzchni śródmieścia przeto te sześć centralnych okręgów obejmują mniej, niż połowę, a ludności liczyły te okręgi w r. 1918 blisko 78% ludności śródmieścia, a w r. 1919/20 — tylko 69,3 %.

Pozostałe trzy okręgi śródmiejskie — zaludnione słabiej (9948 do 14597 m. na 1 km.²) — stanowią dwa kompleksy: kompleks I-y to omówiony już okręg IX, sąsiadujący z dzielnicą Widzewska, oraz na południe odeń ciągnący się aż do ul. Zarzewskiej okręg XII; w skład kompleksu drugiego wchodzi okręg IV, ciągnący się na wschód od kolei prowadzącej z Łodzi kaliskiej do Zgierza pomiędzy rzeką Łódką na północy, a ulicą Konstancyńską na południu.

Badając wzrost ludności w okresie 1918—1920 stwierdzamy, że zaludnienie wzrosło w przecięciu o 1550 m. na 1 km.²; jednak dwa okręgi wykazały wyludnienie: XIII i XI: okręg XIII — położony jest na północny zachód od Górnego Rynku (pomiędzy Piotrkowska, Anny, Kątną i koleją obwodową) a okręg XI — dzielnica Widzewska — stanowi kresy miasta. Pozostałe 16 okręgów wzrosły w ludność; absolutnie wzrost ten był największy w dzielnicy X, potem w III-ej. (Dzielnica X jest położona po obu stronach Piotrkowskiej od Andrzeja i Przejazdu do Anny i Głównej; dzielnica III — na północ od N. Rynku do Rynku Bałuckiego). Obie te dzielnice wzrosły o blisko 10 tysięcy mieszk. na 1 km.². — Po nich największym był wzrost dzielnicy XII-ej (przybyło 5136 m. na 1 km.²), oraz w VII (przybyło na 1 km.² blisko 4000), i w XVII-ej. Oba okręgi ostatnie przylegają do najgęściej zaludnionego centrum — do Okręgu III-o; natomiast szybki dosyć wzrost okręgu XII (na wschód od Piotrkowskiej, od Głównej do Zarzewskiej) jest dosyć charakterystyczny w połączeniu z szybkim wzrostem dzielnicy X-ej. Wzrost pozostałych okręgów mniej jest znaczny absolutnie; za to względnie wzrosły one bodaj najszybciej: tak więc najmniej w r. 1918 zaludniony krańcowy — wschodni okręg VI-ty wzrósł o blisko 150%, licząc dziś 1585 m. na 1 km.², gdy w r. 1918 liczył zaledwie 673.

Śluby religijne, cywilne i rozwody.

III.

(Dokończenie)

W razie powtórnego zawarcia związku małżeńskiego winna być podana data zerwania poprzedniego małżeństwa: Co się tyczy świadków, to wymagane jest jeszcze stwierdzenie, czy są oni spokrewnieni z zawierające-

mi związek małżeński i w jakim stopniu. Następnie wymagane jest zaświadczenie o zawarciu religijnego związku małżeńskiego (obrzędu). Nie wystarczy ograniczenie się jedynie zaświadczeniem religijnym o zawarciu małżeństwa, niezbędnym jest jeszcze określenie innych warunków. Oprócz tych danych, niezbędnych do stwierdzenia istoty zawartego małżeństwa, stanu osoby zawierającej związek małżeński, wymaga par. 58., aby w samym akcie znajdowało się oświadczenie małżonków o tym, czy zawarli oni przedślubną umowę. W razie zawarcia winno być wskazane u którego notariusza była ona zawarta, oraz data i miejsce zawarcia. Majątkowe stosunki małżonków są nieodzownym następstwem zawarcia związku małżeńskiego i mogą być ustanowione bądź w umowie przedślubnej, bądź przez prawo. Te stosunki majątkowe mają doniosłe znaczenie dla osób trzecich, prawo więc wymaga od małżonków określenia w jakich stosunkach finansowych żyć będą, tak aby osoby trzecie były poinformowane.

Prawo przewiduje, aby akta ślubów spisywane były przez te osoby, u których dokonany został obrządek ślubny, albo też u osób które były obecne przy spełnieniu obrządku; ale tyczy się to tylko wyznań chrześcijańskich, gdyż tam księgi stanu cywilnego prowadzone są przez proboszcza parafji; tu związek małżeński winien być zawarty w tej parafji, do której należy narzeczona, jeśli zaś obrządek dokonywuje się nie w tej samej parafji i nie przez duchownego tej parafji, to musi być w tym celu wydane specjalne zezwolenie przez proboszcza parafji, lub też ten winien być obecny przy dokonywaniu obrządku, aby śledzić przebieg tegoż i zapoznać się z umowami zawartymi przez małżonków. Inaczej sprawa przedstawia się dla osób wyznań niechrześcijańskich, do których są specjalni urzędnicy stanu cywilnego — osoby świeckie. W tym wypadku wymaganem jest, aby akt o zawarciu związku małżeńskiego spisywany był w obecności osób, które dokonały obrzędu ślubnego. Osoby te obowiązane są do prowadzenia ksiąg dla zapisywania ślubów i natychmiast po dokonaniu obrzędu ślubnego winny łącznie z nowozaślubionymi i osobami, które były obecne przy tym obrządku, udać się do urzędnika stanu cywilnego, celem spisania odnośnego aktu.

Oświadczenie duchownego o dokonaniu obrzędu ślubnego, zgodnie z przepisami religji, wnosi się przez urzędnika st. cywilnego do aktu. Urzędnik stanu cywilnego zaświadcza więc tylko, że otrzymał od duchownego zeznanie o zawarciu związku małżeńskiego. Do rejestrów ślubnych wnoszone są wszelkie zmiany, które w przyszłości zachodzą. Zgodnie z kodeksem, do aktów wnoszone są decyzje odpowiednich sądów o rozwodach i rozłączeniu małżonków od stołu i łoża na przeciąg nieograniczonego czasu. Wobec tego, że małżonkowie rozłączeni uprzednio, mogą przez postanowienie władzy duchownej być wprowadzeni ponownie w stan małżeński to i decyzja tej władzy podlega wniesieniu do ksiąg stanu cywilnego. Adnotację skuteczną się na samym akcie ślubu, który zawiera w sobie decyzję sądu; od tej chwili wszystkie wyciągi winny być zaopatrzone w ową adnotację. To samo należy uczynić w wypadku, gdy małżonkowie ponownie przystępują do współżycia. Co się tyczy rozłączenia na określony czas, to tego rodzaju decyzji nie wnosi się do ksiąg stanu cywilnego, gdyż takie rozłączenia nie pociągają za sobą skutków prawnych w stosunku do osobistego położenia małżonków, lub w stosunkach materialnych.

Jak wykazała praktyka w tutejszym urzędzie stanu cywilnego, to śluby religijne osób wyznania mojżeszowego nie wszystkie zostają zarejestrowane w aktach stanu cywilnego, ponieważ wśród ludności żydowskiej b. Królestwa bardzo rozpowszechniona jest tendencja zadawania

się spełnianiem obrzędów i formalności religijnych i niesporządzania odnośnego aktu prawnego, spisywanego już nie przez osobę duchowną.

Dążyć należy do zniesienia dualizmu, wprowadzonego postanowieniem Rady Administracyjnej b. Królestwa z 1830 r. i podlegającego na podwójnej rejestracji, z jednej strony przez osobę duchowną, z drugiej zaś przez osobę świecką w urzędzie stanu cywilnego.

Ten dualizm doprowadził do tego, że tysiące osób nie posiada wogóle dokumentów osobistych, prawnie nie egzystuje wcale, lub posiada je niedostatecznie, lub wadliwie. Interwencja obecnego Zarządu miejskiego w części zarządziła tej anomalji wzniosła urząd st. cyw. na pewien poziom i dzięki różnym w zarządzeniu legalizuje małżeństwa religijne z przed 5, 10, 15, a nawet 20 laty.

Akcja tutejszego urzędu daje pomyślne wyniki, albowiem urząd nie rejestruje urodzeń dzieci, dopóki nie został sporządzony akt ślubu.

Wobeczmionego stanu ustroju państwowego należałoby rozmałość jurysdykcji w poszczególnych dzielnicach ujednostajnić, gdyż życie nasuwa wciąż inne problemy, które natarczywie domagają się rozwiązania.

Powinniśmy więc dążyć:

1) do reorganizacji aktów stanu cywilnego, przez utworzenie jednego urzędu st. cyw. dla wszystkich wyznań, na wzór zachodnioeuropejski.

2) do jaknajrychlejszego ujednostajnienia norm prawnych na terenie trzech dzielnic Rzeczypospolitej;

3) do instytucji małżeństw i rozwodów cywilnych z tym zastrzeżeniem, że przepisując obowiązkowość ślubu cywilnego, prawo powinno pozostawić każdemu swobodę zawarcia małżeństwa religijnego, co zresztą będzie tylko powrotem do prawodawstwa cywilnego, które u nas już obowiązywało od 1808 r. — 1825 r., a nawet do 1836 r.

4) do zniesienia art. 2 prawa o małżeństwie 1836 r., albowiem małżeństwo religijne czyni duchownych sędziami w rzeczach, które do ich sfer nie należą.

5) do uchylenia § 24, w myśl którego, różność religji (disparitas cultus) stanowi przeszkodę do zawarcia małżeństwa, pomiędzy osobami, wyznającymi religję rzymsko katolicką i osobami nie należącymi do żadnego z wyznań chrześcijańskich.

6) do przywrócenia wogóle mocy art. 143—181—246 259 — i 271 kod. cyw. z r. 1825, które sprawy małżeńskie nakazują prowadzić tylko w sądach cywilnych i ustanawiają tylko ogólne zasady prawa małżeńskiego.

Zarówno jak inne przepisy, obowiązujące z domu niewoli rosyjskiej, w zetknięciu się z normalnymi warunkami, upadły, wykazując coś wręcz przeciwnego, niż było intencją prawodawców rosyjskich, tak samo i prawo mikołajewskie z r. 1836, stanowiące akt gwałtu i bezprawia, winno być zawieszane, tembardziej, że prawie cała Europa posiada liberalne ustawy rozwodowe, a kobiety otrzymały u nas wszelkie prawa polityczne, obywatelskie i prawo oddzielnego od męża zarobkowania. Dotychczasowe bowiem ograniczenia kobiet w kodeksie, obowiązujących w b. Królestwie, mają swe źródła poczęści w reminiscencjach historycznych, poczęści w specjalnych stosunkach, jakie istniały w czasie wydania kod. cyw. b. Królestwie i muszą być przez Sejm uchylone.

Hasłem Polski, która zruciała z siebie kajdany niewoli i bezprawia, winna być wolność we wszelkich jej przejawach. Spełnienie tych zupełnie uzasadnionych wymagań będzie pożegnaniem jednej przynajmniej kategorii upiornych mar przeszłości, a początkiem ery istotnej wolności sumienia.

A. RZEWSKI.

Przewodniczący Urzędu st. cyw.

Zadania ruchu spółdzielczego.

Na tle stosunków panujących w Polsce w końcu 1920 r., kreśli w „Naprzodzie” J. W. uwagi o znaczeniu i zadaniach ruchu kooperatywnego i powiada, że spółdzielnie robotnicze są instytucjami przygotowującymi nowe formy gospodarcze i wychowującymi gospodarzy robotniczych. Lecz prócz tych zadań twórczych i społeczno—wychowawczych, mają one już w dzisiejszym momencie poważne zadanie gospodarcze. Niezależnie od swych celów rewolucyjnych muszą zająć poważne miejsce w gospodarce społecznej, jeśli mają przynieść klasom pracującym realne korzyści i zdobycze.

Gospodarka i polityka państwowa republiki polskiej doprowadziła do anarchji i chaosu gospodarczego. Aprowizacja ludu pracującego prowadzona jest bez jakiegokolwiek planu i zasad. Wszystko co rząd robi, jest to, tylko łatanina z dnia na dzień, z miesiąca na miesiąc. Grozi awantura głodowa w Krakowie, jest niebezpieczeństwo głodowe w Zagłębiu lub Łodzi, to wysyła się tam kilkanaście transportów aprowizacyjnych i tak dalej. Rząd nieudolny szamocze się między przeciwieństwami różnych klas i nie umie wytknąć sobie wyraźnej polityki gospodarczej i finansowej.

Lecz nie sam rząd jest tylko winien, albo powiedzmy raczej, że nie sam rząd może wszystko zrobić. Właśnie że nie aparat i organa państwowe mogą być czynnikiem regulującym życie gospodarcze, ale konieczną jest współpraca społeczeństwa. Lud pracujący, na którego spada największy i najdotkliwszy ciężar chaosu gospodarczego, nie może pozostać bezczynnym i obojętnym wobec polityki gospodarczej.

Bierne stanowisko przynosi nieobliczalne szkody dla samego ludu pracującego i dla stanu gospodarczego danego państwa. Lud pracujący prędzej czy później przyjdzie do tego przekonania, że jeśli chodzi o aprowizację—bo ta nas tutaj specjalnie interesuje—to tylko samopomoc może tu coś zaradzić. Organizmami tej samopomocy są spółdzielnie czyli kooperatywy robotnicze. Jeśli cały lud pracujący będzie zorganizowany w spółdzielniach spożywczych, jeśli wszystkie swe potrzeby będzie zaspakajał nie u prywatnych sklepikarzy i handlarzy i przedsiębiorców, lecz we własnej spółdzielni, jeśli wszystkie spółdzielnie lokalne połączone będą w związki terytorjalne i w jeden związek ogólnokrajowy, czyli jeśli będzie zorganizowane całe spożycie ludu pracującego—to zrobimy potężny krok naprzód w kierunku uspołecznienia produkcji.

A jeśli przyjrzymy się naszym spółdzielniom robotniczym, to przyznać musimy, że są to zaledwie pierwociny potężnych i rozrosłych organizacji spółdzielczych, że całe budownictwo spółdzielcze, czyli organizacja stowarzyszeń spółdzielczych, jest u nas zaledwie w powijakach. W b. Kongresówce rozpoczęto już planową robotę spółdzielczą; wszystkie ważniejsze ośrodki robotnicze mają już swoje spółdzielnie spożywców, które zmierzają do ogarnięcia całego proletariatu danej miejscowości; tam gdzie istniały różne sklepy fabryczne lub kilka stowarzyszeń w jednej miejscowości, przystąpiono do złączenia ich w jedną wielką spółdzielnię robotniczą, jak w Warszawie, Łodzi i Zagłębiu Dąbrowskim. Poszczególne spółdzielnie połączyły się już w jeden Związek ogólnokrajowy, który zajmuje się hurtownym zaopatrywaniem stowarzyszeń i niesie im pomoc ideową i organizacyjną.

Mimo wszystko, mimo to że ruch spółdzielczy wyrobił sobie już prawo obywatelstwa w ruchu robotniczym Królestwa Polskiego, że już mamy zastęp wyrabiających się działaczy spółdzielczych, że coraz więcej zrozumienia i uznania znajduje praca spółdzielcza wśród mas robotniczych,

to jednak spółdzielnie w b. Kongresówce nie stanowią jeszcze tego czynnika gospodarczego, który powinien ująć w swe ręce i regulować całą aprowizację ludu pracującego.

Nie lepiej, a raczej gorzej przedstawia się stan robotniczych organizacji spółdzielczych w Małopolsce. Choć jest tu może więcej wyrobienia gospodarczego, więcej zmysłu praktycznego, jednak pod względem organizacyjnej i planowej pracy spółdzielczej, pozostaje dużo do zrobienia. Przedewszystkiem ruch spółdzielczy musi wyrobić sobie w Małopolsce samodzielne stanowisko w ruchu robotniczym, musi znaleźć wśród mas i działaczy robotniczych to zrozumienie, że jest on formą ruchu robotniczego, równorzędną z ruchem zawodowym i politycznym. Musi się rozszerzyć oświadczenie spółdzielcze; robotnicy i cały lud pracujący, organizując się w spółdzielniach musi to zrobić w tym przekonaniu, że buduje on nowe instytucje gospodarcze, które mu służą jako droga do wyzwolenia i równocześnie jako narzędzie w walce klasowej z ustrojem obecnym. Spółdzielnie robotnicze muszą się stać organizacjami podobnie jak związki zawodowe, idąc tylko po linii ogólnej polityki klaspracujących. W tym kierunku — oświadczenia spółdzielczego — będzie trzeba podjąć usilną pracę.

Zaniedbana jest również strona organizacyjna ruchu spółdzielczego w Małopolsce. W poszczególnych miastach i miasteczkach idą spółdzielnie luzem, nie widząc nigdzie oparcia ani pomocy. W większych ośrodkach robotniczych zamiast jednej wielkiej spółdzielni, mamy pełno drobnych stowarzyszeń, pełno różnych konsumów fabrycznych i instytucji napół filantropijnych, napół spółdzielczych. — Nic też dziwnego, że aprowizacja robotnicza nie ma w nikim należytego rzecznika i obrońcy. Zamiast dążyć do ujednostajnienia i uporządkowania całej aprowizacji, poszczególne grupy szamocą się o swe przywileje, powiększając przez to ogólny chaos gospodarczy. Niema żadnego organu, któryby ogarnął wszystkie potrzeby aprowizacyjne i któryby mógł je należyście reprezentować i bronić. Oczywiście, że to osłabia siłę materialną i organizacyjną ludu pracującego, że ten stan dłużej trwać nie może, że trzeba pójść w kierunku planowego i racjonalnego budownictwa spółdzielczego. W poszczególnych miejscowościach potworzyć się muszą wielkie spółdzielnie obejmujące klasy robotnicze danej miejscowości. Zaś spółdzielnie miejscowe muszą się zrzęczyć w jedną organizację krajową a przez nią i ogólnopolską.

Jest to tylko ogólna wytyczna, która w zastosowaniu do życia, wymagać będzie dużo wysiłku i uciążliwej pracy organizacyjnej, jak również oświadczenia ze strony rzesz robotniczych. Dopiero wtedy, kiedy zorganizujemy spożycie mas pracujących, kiedy wszędzie, gdzie mieszka w większej masie proletarijat wiejski czy miejski, rozpostarta będzie sieć spółdzielni robotniczych, potrafiemy wywalczyć sobie należyłą aprowizację. Wtedy nie będzie musiała jedna czy druga czy dziesiąta grupka zawodowa robotników targować się i szarpać o jakieś udogodnienie aprowizacyjne. I wtedy też Związek kooperatyw, obejmujący przynajmniej milion zorganizowanych spożywców, będzie miał wpływ decydujący na politykę aprowizacyjną rządu.

To jest jedyna droga po której iść może i musi lud pracujący w momencie bezsilnej polityki gospodarczej państwa. Niema innej drogi na dzisiaj, jak samopomoc spółdzielcza. Musimy jasno i wyraźnie powiedzieć, że lud pracujący nie może się niczego spodziewać od gospodarki państwowej — podobnie jak powiedział to sobie ostatni Zjazd niemiecko-austriackich spółdzielni spożywców, który odbył się w połowie listopada b. r. Ale też nie ludźmy się, że spółdzielnie nas zbawią od wszystkiego złego. Same nie przezwyciężą ustroju handlarzy i pasorzytów, ale przygotowują

podstawy do odbudowy i przebudowy społecznej. Dlatego też możemy tu powtórzyć odezwę wyżej wspomnianego Zjazdu „by wszyscy ekonomicznie pokrzywdzeni zrzeszali się około berła idei spółdzielczej i by współpracowali nad odbudową życia gospodarczego, organizując się w wolnych samorządnych, wykluczających wszelki zysk prywatny i równych dla wszystkich spółdzielniach spożywców“.

Dział Sprawozdawczy

Protokół.

18 (III sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 26 lutego 1921 r.

Komplet radnych: 72. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 46. Obecnych członków Magistratu: 11.

(dokończenie)

**W sprawie budżetu działu VII
— Wydziału Zdrowotności Publicznej:**

Wpływy.

Tytuł I:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	110.000.—
1 —	300.000.—	5 —	130.200.—
2a —	3.000.—	6 —	600.000.—
2b —	10.000.—	7 —	400.000.—
3 —	600.000.—	8 —	42.000.—
ogółem więc w kwocie m.			2.195.200.—

Tytuł II.

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 450.000.—.

Wydatki:

Tytuł I, Biuro Wydziału i magazyn centralny dla szpitali:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5 —	32.000.—
1 —	2.073.333.—	6a —	5.015.—
2 —	698.500.—	6b —	5.000.—
3 —	11.816.—	6c —	50.000.—
4 —	35.000.—	6d —	10.000.—
ogółem więc w kwocie m.			2.918.664.—

Tytuł II, Lekarze dzielnicowi względnie sanitarno-epidemiolozni:

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 255.279.—.

Tytuł III, Miejska Izba Odkażająca:
zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1 —	1.660.940.—	6 —	150.000.—
2 —	120.000.—	6a —	110.000.—
3 —	3.000.—	7 —	85.000.—
4 —	200.000.—	8 —	10.000.—
5 —	35.000.—	9 —	25.000.—
ogółem więc w kwocie m.			2.398.940.—

Tytuł IV, Dom izolacyjny i dozór nad otoczeniem chorych zakaźnych:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1 —	342.441.—	3 —	500.—
2 —	547.500.—	4 —	500.—
ogółem więc w kwocie m.			890.941.—

Tytuł V, Zakłady Kąpielowe:

I Zakład Kąpielowy Pańska (115)

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	500.—
1 —	88.450.—	5 —	700.—
2 —	58.335.—	6 —	100.—
3 —	250.—	7 —	6.000.—
ogółem więc w kwocie m.			154.335.—

II Zakład Kąpielowy (Kilińskiego 120):

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	3.500.—
1 —	779.723.—	5 —	12.600.—
2 —	774.012.—	6 —	1.000.—
3 —	10.000.—	7 —	76.000.—
ogółem więc w kwocie m.			1.656.835.—

III Zakład Kąpielowy (Szkołna 11):

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	7.000.—
1 —	673.716.—	5 —	10.200.—
2 —	568.707.—	6 —	500.—
3 —	10.000.—	7 —	100.000.—
ogółem więc w kwocie m.			1.370.123.—

IV Zakład Kąpielowy (Krucza 11):
— skreślić.

Tytuł VI, Zakład dla ambulatoryjnego leczenia świerzbu:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	2.500.—
1	311.025.—	5	32.000.—
2	40.000.—	6	1.000.—
3	4.000.—	7	5.000.—
ogółem więc w kwocie m. 395.525.—			

Tytuł VII, Miejska Pracownia Bakterjologiczna:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5	2.000.—
1	262.253.—	6	500.—
2	50.000.—	7	10.000.—
3	1.000.—	8	6.000.—
4	3.000.—	ogółem więc w kwocie m. 334.753.—	

Tytuł VIII, Prosektorjum Miejskie:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	2.000.—
1	216.616.—	5	5.000.—
2	25.620.—	6	300.—
3	1.000.—	7	7.000.—
ogółem więc w kwocie m. 257.526.—			

Tytuł IX, Miejski Oddział Przewozu chorych i Pogotowie Ratunkowe:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	213.400.—
1	836.986.—	5	6.800.—
2	22.760.—	6	720.—
3	5.000.—	7	60.000.—
ogółem więc w kwocie m. 1.145.666.—			

Tytuł X — Zbiornia Miejska:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	3.500.—
1a	188.200.—	5	1.000.—
1b	180.000.—	6	13.000.—
2	80.000.—	7	150.—
3	219.000.—	8	20.000.—
ogółem więc w kwocie m. 704.850.—			

Tytuł XI — Ambulatorja Miejskie:

1. Ambulatorjum (Bałucki Rynek)

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	10.000.—
1	215.152.—	5	3.000.—
2	13.000.—	6	200.—
3	600.—	7	1.030.—
ogółem więc w kwocie m. 244.952.—			

2. Ambulatojum (Suwalska):

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4	8.750.—
1	184.465.—	5	3.000.—
2	25.000.—	6	150.—
3	1.000.—	7	10.000.—
ogółem więc w kwocie m. 232.363.—			

Tytuł XII — Szpitale Miejskie:

a) Szpital dla lekkogruźliczych w Chojnach —

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5	7.060.—
1a	725.468.—	6	20.000.—
1b	364.900.—	7	90.000.—
2	327.000.—	8	1.000.—
3	876.000.—	9	45.000.—
4	29.200.—	10	12.000.—
ogółem więc w kwocie m. 2.497.648.—			

b) Szpital dla chorych chirurgicznych przy ul. Drewnowskiej № 75

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5	21.000.—
1a	1.266.587.—	6	55.000.—
1b	579.000.—	7	130.000.—
2	450.000.—	8	1.200.—
3	1.642.500.—	9	32.000.—
4	100.000.—	ogółem więc w kwocie m. 4.277.287.—	

c) Szpital zapasowy dla chorych wewnętrznych przy ul. Karola 28.

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5	1.650.—
1a	21.600.—	6	400.—
1b	18.000.—	7	500.—
2	1.000.—	8	300.—
3	3.000.—	9	500.—
4	90.000.—	ogółem więc w kwocie m. 136.950.—	

d) Szpital dla Chorych Wewnętrznych przy ul. Zakątnej № 44:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5	14.800.—
1a	805.877.—	6	15.000.—
1b	500.000.—	7	30.000.—
2	190.168.—	8	500.—
3	1.204.500.—	9	50.000.—
4	70.000.—	ogółem więc w kwocie m. 2.880.905.—	

e) Szpital dla Ostro Zakaźnych Chorych w Radogoszczu.

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a	8.430.114.—	5	87.000.—
1b	1.500.000.—	6	100.000.—
2	2.700.000.—	7	200.000.—
3	2.190.000.—	8	5.500.—
4	200.000.—	9	180.000.—
ogół. więc w kwocie m. 10.592.614.—			

f) Szpital dla chorych wenerycznych Św. Aleksandra przy ul. Placowej 14:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a	509.510.—	5	10.370.—
1b	185.000.—	6	20.000.—
2	170.000.—	7	50.000.—
3	876.000.—	8	500.—
4	70.000.—	9	35.000.—
ogółem więc w kwocie m. 1.926.380.—			

g) Szpital dla prostytutek „Marji Magdaleny“:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a	692.516.—	5	15.000.—
1b	186.150.—	6	14.000.—
2	150.000.—	7	30.000.—
3	1.095.000.—	8	1.000.—
4	50.000.—	9	32.000.—
ogółem więc w kwocie m. 2.265.666.—			

Tytuł XIII, Szpitale obce i przytulki położnicze:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	9.155.000.—	4	3.058.100.—
2	1.030.750.—	5	95.000.—
3	2.717.250.—	6	1.252.000.—
ogół. więc w kwocie m. 17.308.100.—			

Tytuł XIV, Subsycja:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	30.000.—	5	14.400.—
2	98.000.—	6	69.630.—
3	24.000.—	7	37.500.—
4	20.000.—	8	84.000.—
ogółem więc w kwocie m. 377.530.—			

Tytuł XV, Różne wydatki:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	12.000.—	3	40.000.—
2	28.000.—	4	5.000.—
		5	15.000.—
ogółem więc w kwocie m. 100.000.—			

Tytuł XVI, Sekcja do Walki z Gruzlicą:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	557.275.—	4	2.000.—
2	39.000.—	5	3.000.—
3	8.000.—	6	8.000.—
		7	111.500.—
ogółem więc w kwocie m. 728.775.—			

Tytuł XVII, Uzdrowiska dla dzieci szkolnych.

a) Miejskie Uzdrowisko (Aleksandrowska 115):

zatwierdzić: poz. 1a	mk. 27.000.—
poz. 2	mk. 15.000.—
poz. 3	mk. 100.000.—
ogółem więc zatwierdzić w kwocie mk 142.000.—	

b) Zamiejskie Uzdrowisko w Chojnach:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a	64.000.—	5	2.500.—
1b	74.622.—	6	4.000.—
2	18.000.—	7	44.500.—
3	240.000.—	8	400.—
4	2.000.—	9	7.000.—
ogółem więc w kwocie m. 457.022.—			

Tytuł XVIII, Apteka Miejska:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	470.803.—	4	35.000.—
2	29.790.—	5	2.000.—
3	700.000.—	6	30.000.—
ogółem więc w kwocie m. 1.267.593.—			

Tytuł XIX, Wydatki nieprzewidziane:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1	200.000.—	2	100.000.—
		3	60.000.—
ogółem więc w kwocie m. 360.000.—			

Tytuł XX, Utrzymanie Urzędu Sanitarno-Obyczajowego:

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 85.000.—

Tytuł XXI, Ambulatorjum dla Chorych Zewnętrznych:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1	114.480.—		5	16.000.—
2	15.200.—		6	36.000.—
3	36.000.—		7	1.000.—
4	5.000.—		8	2.500.—
ogółem więc w kwocie m. 226.180.—				

Tytuł XXII, Leczenie chorych na młesście z gruźlicą kostną:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1	36.000.—		3	5.000.—
2	60.000.—		4	4.000.—
ogółem więc w kwocie m. 105.000.—				

Tytuł XXIII, Pralnia parowa:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1	45.000.—		4	10.000.—
2	6.000.—		5	5.000.—
3	10.000.—		6	6.600.—
			7	1.000.—
ogółem więc w kwocie m. 88.600.—				

Tytuł XXIV, Warsztaty reparacyjne:

zatwierdzić: poz. 1 — mk. 424.007.—, poz. 2 — mk. 30.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 454.007.—

Tytuł XXV, Wywózka nieczystości z gmachów miejskich lub zajętych przez instytucje miejskie:

zatwierdzić: poz. 1 — mk. 450.000.—, poz. 2 — mk. 10.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 460.000.—

Zestawienie.

Wpływy:

Tytuł I	mk. 2.195.200.—
" II	" 450.000.—
ogółem	<u>mk. 2.645.200.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk. 2.918.664.—
" II	" 255.279.—
" III	" 2.398.940.—
" IV	" 890.941.—
" V	" 3.181.293.—
" VI	" 395.525.—
" VII	" 334.753.—
" VIII	" 257.536.—
" IX	" 1.145.666.—
" X	" 704.850.—
" XI	" 477.315.—
" XII	" 24.577.450.—
" XIII	" 17.308.100.—
" XIV	" 377.530.—
" XV	" 100.000.—
" XVI	" 728.775.—
" XVII	" 599.022.—
" XVIII	" 1.267.593.—
" XIX	" 560.000.—
" XX	" 85.000.—
" XXI	" 226.180.—
" XXII	" 105.000.—
" XXIII	" 83.600.—
" XXIV	" 454.007.—
" XXV	" 460.000.—
ogółom	<u>mk. 59.693.019.—</u>

Przewyżka wydat. mk. 57.047.819.—

B. Następujące wnioski:

a) Komisji Skarbowej:

1. Rada Miejska wyraża życzenie, aby Magistrat skoncentrował w Wydziale Gospodarczym wszelkie sprawy, związane z najmem czy dzierżawą.

2. W związku z expirującym w dniu 1 kwietnia 1921 r. kontraktem dzierżawy szpitala dla lekkogruźlicznych w chojnach, Rada Miejska wzywa Magistrat do poczynienia starań celem zabezpieczenia szpitalowi siedziby, bądź to przez odnowienie kontraktu na dłuższy okres czasu lub też znalezienie odpowiedniego schroniska dla lekkogruźlicznych.

Rada Miejska uważa za niezbędne przy zawieraniu kontraktów najmu gmachów na szkoły, szpitale lub ambulatorja, wprowadzić do umowy odpowiedni paragraf, zabezpieczający Magistratowi prawo pierwokupu, w razie sprzedaży tych gmachów,

3. Rada Miejska wzywa Magistrat do opracowania wniosku, dotyczącego rozszerzenia działalności apteki miejskiej w kierunku udostępnienia nabywania lekarstw poza przewidzianymi dotychczas kategorjami.

b) r. Uty:

Zakłady kąpielowe w wielu wypadkach nie wydają mydła kąpiącej się dziatwie szkolnej; Rada Miejska, wzywa Magistrat, aby w poczekalniach i na widocznych miejscach umieścić ogłoszenia, informujące zainteresowanych, komu i w jakiej ilości mydło powinno być wydawane, oraz aby sprawdzał rozchód mydła ściślej, niż ma to miejsce do chwili obecnej.

c) r. Kalużyńskiego:

Rada Miejska wzywa Magistrat do wydania właściwych zarządzeń celem jaknajszybszego i jaknajenergiczniejszego ściągnięcia z gmin zamiejscowych kosztów leczniczych.

Budżet działu VIIa — Oddziału Oczyszczania Miasta — skreślić.

W sprawie budżetu dz. IX—Wydz. Plantacyj Miejskich:

A. We wpływach:

Tytuł I.

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	22.700.—		4 —	6.000.—
2 —	7.000.—		5 —	500.000.—
3 —	50.000.—		6 —	1.000.—
ogółem więc w kwocie m. 586.700.—				

Tytuł II.

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 3.000.000.—

W wydatkach:

Tytuł I — Zarząd plantacyj miejskich

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	410.100.—		3 —	20.000.—
2 —	53.300.—		4 —	13.460.—
ogółem więc w kwocie m. 499.860.—				

Tytuł II — Okręgi plantacyjne i zakład hodowlany

zatwierdzić poz. 1 — mk. 446.840.—, poz. 2 — 471.390.—, poz. 3 — mk. 3.150.000.—; ogółem więc w kwocie mk. 4.069.130.—

Tytuł III — Roboty ogrodnicze i leśne

poz. 1 w kwocie mk. 2.488.000.—

Tytuł IV Szalety

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 95.300.—

Tytuł V — Materiał roślinny

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 100.000.—

Tytuł VI — Wydatki gospodarcze

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	200.000.—		6 —	10.000.—
2 —	60.000.—		8 —	300.000.—
4 —	10.000.—		9 —	8.000.—
5 —	246.000.—		10 —	130.000.—
ogółem więc w kwocie m. 964.000.—				

Tytuł VI — Roboty budowlane

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	65.000.—		4 —	6.000.—
2 —	5.000.—		5 —	30.000.—
3 —	60.000.—		7 —	16.575.—
ogółem więc w kwocie m. 182.575.—				

Tytuł VIII — Inwestycja zakładu hodowlanego przy ul. Brzezińskiej.

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	500.000.—		4 —	30.000.—
2 —	100.000.—		5 —	426.000.—
3 —	48.200.—		6 —	160.000.—
ogółem więc w kwocie m. 1.384.200.—				

Tytuł IX — Roboty publiczne

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 3.000.000.—

Tytuł X — Nieprzewidziane

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 25.000.—

Tytuł XI

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 20.000.—

Zestawienie.

Wpływy:

Tytuł I	mk.	586.700.—
" II	"	3.000.000.—
Ogółem	mk.	<u>3.586.700.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk.	499.860.—
" II	"	4.069.130.—
" III	"	2.488.000.—
" IV	"	95.800.—
" V	"	100.000.—
" VI	"	964.000.—
" VII	"	182.675.—
" VIII	"	1.534.200.—
" IX	"	3.000.000.—
" X	"	25.000.—
" XI	"	20.000.—
Ogółem	mk.	<u>12.778.065.—</u>

Przewyżka wydat. mk. 9.191.365.—

B. Następujący wniosek K-sji Skarbowej:

Rada Miejska wzywa Magistrat do zadrzewiania ulic i arteryj komunikacyjnych, prowadzących do miasta.

W sprawie budżetu dz. IXa—Odziału Oczyszczania Placów Miejskich.

A. We wpływach:

Tytuł I.

zatwierdzić poz. 1 w kwocie m. 3.000.—

W wydatkach:

Tyt. I — Kupno inwentarza

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	78.000.—		5 —	18.000.—
4 —	16.000.—		2 i 3 —	skreślić;
ogółem więc w kwocie m. 112.000.—				

Tyt. II. — Pensje i robocizna

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
4 —	1.257.255.—		5 —	65.600.—
1 —	50.200.—		6 —	3.000.—
2 —	128.200.—		7 —	500.—
3 —	115.300.—			
ogółem więc w kwocie m. 1.620.055.—				

Tyt. III— Naprawa i utrzymanie inwentarza

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	70.000.—		3 —	4.000.—
2 —	20.000.—		4 —	25.000.—
ogółem więc w kwocie m. 119.000.—				

Zestawienie.

Wpływy:

Tytuł I	mk.	<u>3.000.—</u>
Ogółem	mk.	<u>3.000.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk.	112.000.—
" II	"	1.620.055.—
" III	"	119.000.—
Ogółem	mk.	<u>1.851.055.—</u>
przewyżka wydat.	mk.	<u>1.848.055.—</u>

W sprawie budżetu dz. X—Urzędu Mieszkaniowego.

A. We wpływach:

Tytuł I.

zatwierdzić: poz. 1 — mk. 10.000.—, poz. 2 — mk. 2.000.—, poz. 3 — mk. 12.000.—, poz. 4 — mk. 20.000.—; ogółem więc w kwocie m. 44.000.—

Tytuł II

(nowy) — zatwierdzić. poz. 1 (nowa) — Oplaty, pobierane przez Urząd Rozjemczy — w kwocie m. 40.000.—

W wydatkach:

Tytuł I

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	2.919.265.—		4a —	90.000.—
2 —	243.500.—		5 —	12.000.—
3 —	7.800.—		6 —	30.000.—
4 —	250.000.—		7 —	2.935.—
ogółem więc w kwocie m. 3.575.500.—				

Tytuł Ia

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 5.000.—

Tytuł II — Urząd Rozjemczy do spraw najmu:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	234.000.—		5 —	4.000.—
2 —	26.000.—		6 —	10.000.—
3 —	230.700.—		7 —	6.000.—
4 —	113.000.—		8 —	4.000.—
ogółem więc w kwocie m. 627.700.—				

Zestawienie.

Wpływy:

Tytuł I	mk.	<u>44.000.—</u>
" II	"	<u>40.000.—</u>
Ogółem	mk.	<u>84.000.—</u>

Wydatki:	
Tytuł I	mk. 3.575.500.—
" la	5.000.—
" II	627.700.—
Ogółem	<u>mk. 4.208.200.—</u>
Przewyżka wydat.	<u>mk. 4.124.200.—</u>

B. Następujący wniosek Komisji Skarbowej:

Wobec spełniania przez Urząd Mieszkaniowy niektórych funkcij Oddz. Kwaterunkowego przy Wydz. Gospodarczym, Rada Miejska uważając za bardzo pożyteczne dla miasta jakoteż i publiczności scentralizowanie całokształtu spraw mieszkaniowych, wyraża życzenie zlikwidowania wzmiankowanego Oddziału, przekazując tym samym załatwianie wszelkich związanych z tym Oddziałem spraw Urzędowi Mieszkaniowemu.

W sprawie budżetu dz. XII—Urzędu Stanu Cywilnego.

A. We wpływach:

Tytuł I

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 760.000.—.

W wydatkach:

Tytuł I Utrzymanie biura

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	3 —	2.900.—,
1 —	922.650.—,	4 —	120.000.—,
2 —	49.000.—,	5 —	40.000.—,
ogółem więc w kwocie m.		1.134.550.—.	

Zestawienie.

Wpływy:

Tytuł I	mk. 760.000.—
Ogółem	<u>mk. 760.000.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk. 1.134.550.—
Ogółem	<u>mk. 1.134.550.—</u>

Przewyżka wydat. mk. 374.550.—

B. Następujące wnioski frakcji P. P. S.

Rada Miejska postanawia:

1. zwrócić się do Rządu i Sejmowi (Ustawodawczego celem a) wprowadzenia tymczasowych przepisów

które jaknajlepiej zapewniłyby sporządzanie przez ludność we właściwych terminach aktów stanu cywilnego i zniosłyby istniejący dualizm, a mianowicie: prowadzenie zapisów ruchu naturalnego ludności, t. j. małżeństw, urodzeń i zgonów, z jednej strony przez osoby duchowne, z drugiej zaś — przez osoby świeckie, zamianowane przez gminy samorządowe;

b) wydania przepisów, ujednostajniających samo prowadzenie akt stanu cywilnego we wszystkich dzielnicach Rzeczypospolitej Polskiej;

c) zmiany przepisów, dotyczących jurysdykcji władz duchownych;

d) uchwalenia jednolitej ruchomej taksy opłat za sporządzanie aktów stanu cywilnego i przyjęcia kosztów utrzymania Urzędów przy Magistracie na rzecz Państwa;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

W sprawie budżetu dz. VIII—Wydziału Gospodarczego.

We wpływach:

Tytuł I.

zatwierdzić!

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1 —	229.800.—,		8 —	958.000.—
2 —	75.000.—,		9 —	800.000.—
3 —	100.—,		10 —	100.—
4 —	55.400.—,		11 —	100.—
5 —	30.000.—,		12 —	25.000.—
6 —	100.—,		13 —	3.000.—
7 —	842.000.—,		14 —	35.000.—
ogółem więc w kwocie m.		3.053.600.—		

Tytuł II:

zatwierdzić: pozycję 1 w kwocie
mk. 420.000.—

Tytuł III:

zatwierdzić: pozycję 1 — w kwocie
mk. 3.015.405.—

Tytuł IV:

zatwierdzić: poz. 1 — m. 1.214.580.—
poz. 2 — mk. 3.000.—, poz. 3 — mk.
100.—, ogółem więc w kwocie
mk. 1.217.680.—

W wydatkach:**Tytuł I— Utrzymanie biura Wydziału:**

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	1.370.000.—	4—	50.000.—
2—	275.550.—	5—	70.800.—
3—	23.850.—	6—	3.200.—
ogółem więc w kwocie m.1.793.400.—			

Tytuł II — Administracja majątku miejskiego i świadczenia dla władz państwowych:

zatwierdzić: poz. Mk.

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	100.—	10—	25.000.—
2—	800.000.—	11—	750.000.—
3—	25.000.—	12—	15.000.—
4—	30.105.—	13—	100.000.—
5—	5.000.000.—	14—	80.000.—
6—	1.500.000.—	15—	1.580.255.—
7—	1.023.500.—	16—	50.000.—
8—	350.000.—	17—	136.000.—
9—	600.000.—	18—	100.—
		19—	100.—
ogółem więc w kwoc. m.12.065.160.—			

Tytuł III—Skład Wydziału:

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie mk. 420.000.—

Tytuł IV— Oddział Kominiarski:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	628.600.—	3—	271.500.—
2—	1.592.000.—	4—	70.090.—
ogółem więc w kwocie m.2.562.100.—			

Tytuł V—Teatr Miejski:

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1a—	350.000.—	3—	14.000.—
1b—	100.000.—	4—	131.935.—
2—	610.000.—	5—	20.000.—
ogółem więc w kwocie m.1.225.935.—			

Tytuł VI— Samochody: skreślić.**Tytuł VII— Stajnia Miejska:**

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1—	15.100.—	5—	330.000.—
2—	519.480.—	6—	30.000.—
3—	3.000.—	7—	500.000.—
4—	300.000.—	8—	10.000.—
ogółem więc w kwocie m.1.707.580.—			

Zestawienie.**Wpływy:**

Tyt. I	mk.	3.033.600.—
" II	"	420.000.—
" III	"	3.015.405.—
" IV	"	1.217.680.—
Ogółem	mk.	7.706.685.—

Wydatki:

Tyt. I	mk.	1.793.400.—
" II	"	12.065.160.—
" III	"	420.000.—
" IV	"	2.562.100.—
" V	"	1.225.935.—
" VI	"	—
" VII	"	1.707.580.—
Ogółem	mk.	19.774.173.—

Przewyżka wydat. mk. 12.067.490.—

W sprawie budżetu dz. I— Zarządu Głównego.

A. We wpływach:**Tytuł I:**

zatwierdzić: poz. 1— mk. 60.840.—, poz. 2—mk. 90.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 150.840.

Tytuł II:

zatwierdzić: pozycję 1 w kwocie mk. 1.500.000.—

Tytuł III:

zatwierdzić: pozycję 1 w kwocie mk. 25.000.

W wydatkach:**Tytuł I Pensje.**

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1—	1.819.600.—	4—	248.600.—
2—	1.798.800.—	5—	817.800.—
3—	328.000.—	6—	275.800.—
ogółem więc w kwocie m.5.288.600.—			

Tyt. II— Różne wydatki:

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1—	30.000.—	4—	10.000.—
2—	49.700.—	5—	144.800.—
3—	100.000.—	6—	350.000.—
ogółem więc w kwocie m. 684.500.—			

Tyt. III— Kancelarja Rady Miejskiej:

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1—	30.000.—	5—	25.000.—
2—	550.750.—	6—	12.000.—
3—	13.600.—	7—	5.000.—
4—	30.000.—	8—	skreślić,

ogółem więc w kwocie m. 666.350.—

Tyt. IV— Wydatki na administrację:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a—	17.350.—	4—	50.000.—
1b—	2.780.—	5—	70.000.—
1c—	7.950.—	6—	13.000.—
1d—	1.950.—	7—	25.000.—
1e—	370.—	8—	6.000.—
2—	75.000.—	9—	45.000.—
3—	59.100.—	10—	123.700.—

ogółem więc w kwocie m. 499.200.—

Tyt. V— Wydatki, związane z utrzymaniem wszystkich pracowników miejskich:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	1.500.000.—	4—	850.000.—
2—	300.000.—	5—	3.600.—
3—	350.000.—	6—	16.600.000.—

ogółem więc w kwocie m. 19.603.600.—

Tyt. VI— Oświetlenie ulic:

zatwierdzić: poz. 1 mk. 69.000.—,
poz. 2— mk. 36.000.—, ogółem więc
w kwocie mk. 105.000.—

Tyt. VII— Subsydja:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	1.500.000.—	4—	50.000.—
2—	50.000.—	5a—	10.000.—
3—	50.000.—	5b—	10.000.—

poz. 5c (nową)—L. C. Tow. P. Cz. Krzyża—mk. 15.000.—, poz. 6 (nową)—Polskiemu Komisarjatowi Plebiscyt. w Bytomiu — mk. 250.000.—, poz. 7 (nową)—D. O. G. Ł. na pomoc doraźną dla zdemobilizowanych żołnierzy stałych mieszkańców m. Łodzi—mk. 100.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 2.035.000.

Tyt. VIII—Policja:

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
mk. 6.814.646.

Tyt. IX—Skład materiałów piśmiennych:

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
mk. 1.500.000.

Tyt. X—Dziennik Zarządu m. Łodzi.

zatwierdzić:

poz.	mk.	poz.	mk.
1—	233.500.—	3—	300.000.—
2—	2.080.—	4—	10.000.—

ogółem więc w kwocie m. 545.580.—

Tyt. XI:

zatwierdzić: poz. 1 w kwocie m. 665.000.

Zestawienie.**Wpływy:**

Tyt. I	mk.	150.840.—
" II	"	1.500.000.—
" III	"	25.000.—
Ogółem	mk.	<u>1.675.840.</u>

Wydatki:

Tyt. I	mk.	5.288.600.—
" II	"	684.500.—
" III	"	666.350.—
" IV	"	499.200.—
" V	"	19.603.600.—
" VI	"	105.000.—
" VII	"	2.035.000.—
" VIII	"	6.314.646.—
" IX	"	1.500.000.—
" X	"	545.580.—
" XI	"	665.000.—

Ogółem mk. 37.907.476.—

Przewyżka wydat. mk. 36.231.636.—

B. Następujący wniosek r. Rappalskiego:

Rada Miejska wzywa Magistrat do zreorganizowania pomocy lekarskiej dla pracowników miejskich w myśl żądań właściwych związków.

W sprawie budżetu dz. XIII— Wydz. Statystycznego:

We wpływach:

Tyt. I—skreślić.

W wydatkach:

Tyt. I:

zatwierdzić:

poz.	mk.		poz.	mk.
1—	480.000.—		4—	25.000.—
2—	32.000.—		5—	25.000.—
3—	4.000.—		6—	9.900.—

ogółem więc w kwocie m. 275 900.—

Tyt. III—skreślić.

Zestawienie.

Wydatki:

Tyt. I	mk. 575.000.—
„ II	„ 275.000.—
Ogółem	mk. 850.900.—

W sprawie budżetu dz. IV—Wydz. Finansowo—Rachunkowego.

Oddział Podatkowy:

A. We wpływach:

Tyt. I.

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1a	100.—		16	15.000.000.—
2—	900.000.—		16a	1.304.282,50
3—	1.500.000.—		17—	25.000.—
4—	2.500.000.—		18—	5.000.000.—
5—	100.—		19—	3.000.000.—
6—	17.500.000.—		20—	100.—
9—	100.000.—		21—	15.000.000.—
13—	125.000.—		22—	150.000.—
14—	150.000.—		23—	130.000.—
			24—	370.000.—

poz. 1, 7, 8, 10, 11, 12, 15—skreślić:
ogółem więc w kwoc. m. 62.754.582,50.

Tytul II—Opłaty:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1—	300.000.—		4—	100.—
2—	100.—		5—	425.000.—
3—	130.000.—		6—	25.000.—

ogółem więc w kwocie m. 880.200.—

Tytul IIa.

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie mk. 5.000.000.—

W wydatkach:

Tytul I—Wydatki ogólne:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1—	4.550.000.—		4—	250.000.—
2—	156.000.—		5—	176.000.—
3—	32.000.—		6—	25.000.—

ogółem więc w kwocie m. 5.189.000.—

Tytul I—Specjalne wydatki:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1—	80.000.—		4—	30.000.—
3—	250.000.—		6—	15.000.—

ogółem więc w kwocie mk. 375.000.—
poz. 2 i 5 skreślić;

Tytul IIa.

zatwierdzić: poz. 1 mk. 7.750.000.—, poz. 2—mk. 120.000.—, poz. 3—skreślić; ogółem więc w kwocie mk. 7.870.000.—

Oddział Finansów i Kontroli:

We wpływach:

Tytul III—Koncesje:

zatwierdzić:

poz.	Mk.		poz.	Mk.
1—	3.500.000.—		4a	3.000.000.—
2—	13.728.—		4b	8.640.—
3a	370.000.—		5—	6.480.—
3b	5.184.—		6—	36.000.—
3c	40.000.—		7—	60.000.—
3d	130.000.—		8—	100.000.—

ogółem więc w kwocie m. 7.220.032.—

Tytul IV — wpływy z wydziałów handlowych i przedsiębiorstw:

zatwierdzić: pozycję w kwocie mk. 3 000.000.—; poz. 1 i 2 skreślić.

Tytul V—Wpływy nadzwyczajne na pokrycie deficytu:

zatwierdzić: poz. 1 mk. 20.000.000.—, poz. 2—mk. 25.000.000.—, poz. 3—mk. 69.225.962,60.—; ogółem więc w kwocie mk. 114.225.962,60.—

Tytul Va—Wpływy nadzwyczajne (zwrotne) zatwierdzić:

poz. 1—mk. 2.500.000.—, poz. 2—m. 8.000.000.—, poz. 3—mk. 2.450.000.—, poz. 4—mk. 37.000.000.—, poz. 5 (nową)—Subsydjum od Rządu na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania pracowników miejskich — mk. 34.800.000.—, poz. 6 (nową)—Subsydjum od Rządu na pokrycie wydatków związanych z wypłatą 13 pensji dla pracowników miejskich mk. 8.550.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 93.300.000.—

Tytul Vb—Wpływy nieprzewidz.:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 20.000.—, poz. 2—mk. 4.000.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 4.020.000.—

Tytuł Vc - Oprocentowanie pożyczki, udzielonej gazowni:

zatwierdzić: pozycję 1 — w kwocie
mk. 202.708.30.—

W wydatkach:**Tytuł III — Utrzymanie biura:**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	40.000.—
1 —	1.198.500.—	5 —	38.485.—
2 —	62.350.—	6 —	1.000.—
3 —	5.600.—	7 —	40.000.—
ogółem więc w kwoc. m. 1.386.000.—			

Tytuł IV -- Amortyzacja pożyczek:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	3 —	1.645.148.—
1 —	80.000.—	4 —	2.450.000.—
2 —	400.000.—	5 —	2.500.000.—
ogółem więc w kwocie m. 7.075.148.—			

Tytuł V -- Oprocentowanie pożyczek miejskich:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5 —	1.200.000.—
1 —	1.158.30	6 —	1.200.000.—
2 —	82.257.40	7 —	1.200.000.—
3 —	588.000.—	8 —	1.200.000.—
4 —	600.000.—	9 —	250.000.—
ogółem więc w kwoc. m. 6.321.415.70.			

Tytuł Va -- Oprocentowanie pożyczek udzielonych miastu przez Rząd

zatwierdzić: poz. 1 — m. 729.166.63,
poz. 2 — mk. 202.708.30; ogółem
więc w kwocie mk. 931.874.95.

Tytuł VI -- Koszty emitowania obligacyj:

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 400.000.—

Tytuł VIa

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 5.000.000.—

Tytuł VII -- Gazownia Miejska.

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 8.000.000.—

Tytuł VIIa -- Oddział weterynaryjny rzeźni miejskiej.

zatwierdzić poz. 1 — mk. 615.500.—,
poz. 2 — mk. 1.500.—, poz. 3 —
mk. 2.400.— ogółem więc w kwocie
mk. 619.400.—.

Komisja Targowiskowa:**We wpływach:****Tytuł VI**

zatwierdzić: poz. 1 — 190.000.—,
poz. 2 — mk. 230.000.—, poz. 3 —
mk. 2.000.—; ogółem więc w kwocie
mk. 442.000.—

W wydatkach:**Tytuł VIII.**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	6 —	50.000.—
1 —	159.000.—	7 —	20.000.—
2 —	1.135.—	8 —	125.000.—
3 —	2.500.—	9 —	30.000.—
4 —	1.000.—	10 —	10.000.—
5 —	315.—	11 —	1.000.—
ogółem więc w kwoc. mk. 380.650.—			

Miejska Kasa Podatkowa.**We wpływach:****Tytuł VII.**

zatwierdzić: poz. 1 — mk. 20.000.—,
poz. 2 — 45.000.—, poz. 3 — mk.
100.—; ogółem więc w kwocie mk.
65.100.—

W wydatkach:**Tytuł IX.**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	1.800.—
1 —	1.420.000.—	5 —	200.000.—
2 —	100.000.—	6 —	59.000.—
3 —	6.580.—	7 —	500.—
ogółem więc w kwoc. m. 1.787.880.—			

Miejski Urząd Sekwestracyjny.**We wpływach:****Tytuł VIII.**

zatw. poz. 1 w kwocie m. 200.000

W wydatkach:**Tytuł X.**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4 —	6.200.—
1 —	1.287.200.—	5 —	500.—
2 —	4.000.—	6 —	3.000.—
3 —	15.000.—	6 —	3.000.—
ogółem więc w kwoc. m. 1.265.900.—			

Główna Kasa Miejska.**W wydatkach:****Tytuł XI**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	5 —	51.320.—
1 —	1.652.475.—	6 —	2.130.—
2 —	112.288.—	7 —	1.200.—
3 —	11.870.—	8 —	900.—
4 —	66.000.—	9 —	900.—
ogółem więc w kwoc. m. 1.899.088.—			

Oddział Adresowy.

We wpływach:

Tytuł IX.

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie
mk. 10.000.—.

W wydatkach:

Tytuł XII

zatwierdzić: poz. Mk.
1 — 1.481.125.—, || 3 — 4.230.—,
2 — 117.050.—, || 4 — 45.000.—,
ogółem więc w kwoc. m. 1.648.825.—, || 5 — 46.420.—.

Zestawienie.

Wpływy:

Tyt. I	mk.	62.754.582 50
" II	"	880.200.—
" III	"	5.000.000.—
" IV	"	7.270.032.—
" V	"	3.000.000.—
" Va	"	114.225.962.60
" Vb	"	93.300.000.—
" Vc	"	4.020.000.—
" VI	"	202.708.30
" VII	"	442.000.—
" VIII	"	65.100.—
" IX	"	200.000.—
" IX	"	10.000.—
Ogółem	mk.	<u>291.370.585.40</u>

Wydatki:

Tyt. I	mk.	5.189.000.—
" II	"	375.000.—
" IIIa	"	7.870.000.—
" III	"	1.386.000.—
" IV	"	7.075.148.—
" V	"	6.821.415.70
" Va	"	931.874.95
" VI	"	400.000.—
" VIa	"	5.000.000.—
" VII	"	8.000.000.—
" VIIa	"	619.650.—
" VIII	"	380.650.—
" IX	"	1.787.880.—
" X	"	1.265.900.—
" XI	"	1.899.083.—
" XII	"	1.648.825.—

Ogółem mk. 50.145.176.65

Przewyżka wpływ. mk. 241.225.408.75

B. Następujący wniosek K-sji skarbowej:

Zważywszy iż dotychczasowe normy podatku od piwa są bardzo niskie, Rada Miejska wzywa Magistrat do opracowania w jaknajkrótszym czasie nowych norm.

Ogólne Zestawienie wpływów i wydatków Zarządu Miejskiego na rok budżetowy 1920/21.

Dz.		WPŁYWY		WYDATKI	
		Mk.	f.	Mk.	f.
I	Zarząd Główny	1.675.840	—	57.907.476	—
III	Wydz. Opieki Społecznej	4.781.060	—	27.310.737	75
IV	" Finansowo-Rachunkowy	291.370.585	40	50.145.175	65
V	" Szkolnictwa	1.261.000	—	63.808.174	—
VI	" Budownictwa	11.380.000	—	45.792.542	—
VII	" Zdrowotności Publicznej	2.645.200	—	59.693.019	—
VIII	" Gospodarczy	7.706.685	—	19.774.175	—
IX	" Plantacyj Miejskiej	3.586.700	—	12.778.065	—
IXa	Oddz. Oczyszczania plac. miejsk.	3.000	—	1.851.055	—
X	Urząd Mieszkaniowy	84.000	—	4.208.200	—
XII	" Stanu Cywilnego	760.000	—	1.134.550	—
XIII	Wydział Statystyczny	—	—	850.900	—
	Ogółem	325.254.070	40	325.254.070	40
	Dodatek.				
II	Wydz. Zaprojektowania Miasta	455.394.400	—	455.394.400	—
XI	Komit. Rozdziału Chleba i Mąki	288.464.313	—	288.464.313	—
	Ogółem	1.069.112.783	40	1.069.112.783	40

b. W 3-tem czytaniu--zatwierdzić budżet zgodnie z 2-tem czytaniem.

Wnioski zgłoszone przez rr. Kałużyńskiego, Holenderskiego, Gerhardtta, Borysławskiego, oraz frakcję Bund w sprawie podwyższenia poszczególnych pozycji budżetu wzgl. wniesienia nowych pozycji, zgodnie z właściwym wnioskiem rr. Kałużyńskiego i Rapalskiego, przekazać do rozpatrzenia Komisji Skarbowej.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o g. 7 min. 10 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący: (—) L. Kern.
(—) St. Rapalski.
(—) A. Remiszewski
Sekretarz Prezydjum: (—) P. Rundo.

Rozporządzenia i okólniki.

Okólnik № 21.

Unieważniając okólniki № 2383/20-1 z dnia 13 kwietnia oraz № 5377/20-1 z dnia 4 października 1920 roku w sprawie komunikowania co miesiąc Oddziałowi Finansów i kontroli danych o stanie personelu, — niniejszym poleca się nadsyłać w 2-eh egzemplarzach do Biura Centralnego Zarządu Głównego regularnie dnia 5-go każdego miesiąca, począwszy od m. kwietnia 1921 roku, wykazów zatrudnionych przez wydziały w dniu 1. danego miesiąca pracowników oraz wykazów kwot, wydatkowanych na utrzymanie personelu w miesiącu ubiegłym, podług załączonego wzoru.

Bliższych wyjaśnień i wskazówek udzieli na każde żądanie kierownictwo Biura Centralnego Zarządu Głównego.

Łódź, dnia 11 marca 1921 r.

Prezydent (—) Rzewski.
Naczelnik-Kancelarii
Zarządu Miejskiego
(—) Działarski.

Okólnik № 22.

Powołując się na okólnik № 4—197/21-I z dnia 13 stycz. 1921 r., niniejszym poleca się, w wykonaniu uchwały Magistratu № 307 z dnia 11. marca

1921 r. i w myśl reskrypta Ministerstwa Spraw Wewnętrznych № S. P. 2706/1 z dnia 24 lutego 1921 r., nadesłanego przez Departament Samorządowy Województwa Łódzkiego przy odczwie № S. M. 558/I-1 z dnia 8 marca 1921 r., — opracować, zamiast projektu budżetu na rok administracyjny 1921/22, t. j. na czas od dnia 1 kwietnia 1921 r. do dnia 31 marca 1922 r., projekt budżetu na rok administracyjny 1921, t. j. na czas od dnia 1 kwietnia do dnia 31 grudnia 1921 r. / czyli na przeciąg 9 zamiast 12 miesięcy. / Zarządzenia to ma na celu dostosowań państwowe- go i komunalnego roku administracyjnego do roku kalendarzowego.

Gotowy projekt budżetu na rok administracyjny 1921 winien być nadesłany najpóźniej do dnia 25 marca 1921 r. w 4 egzemplarzach do Oddziału Finansów i kontroli, gdyż Magistrat już w pierwszych dniach kwietnia zmuszony jest przystąpić do czytania tegoż.

W sprawie zbierania materiału układania budżetu należy się porozumiewać z Oddziałem Finansów i kontroli, względnie referentem do spraw budżetowych.

Łódź, dnia 15 marca 1921 r.

Prezydent (—) Rzewski.
Naczelnik Kancelarii
Zarządu Miejskiego
(—) Działarski.

Zagadnienia komunalne.

Stosunek straży ogniowych do władz administracyjnych.

W ostatnim numerze „Przeglądu Pożarniczego” poświęca p. S. Pagowski szereg krytyczno-informacyjnych uwag stosunkowi straży ogniowych do władz administracyjnych, komentując odpowiednie paragrafy statutu Tow. Straży Ogn. Ochotniczej, który to statut, uznany przez ministerstwo spraw wewn. za wzorowy, jest wprowadzony w Strażach Ogn. Ochotniczych na całym terenie b. Królestwa Kongresowego.

Współdziałanie władz administracyjnych, — powiada autor — których zadaniem jest regulowanie biegu naszego życia państwowego i społecznego, z rozwojem i podnoszeniem stanu pożarnictwa polskiego winno być przyjęte za punkt wyjścia stosunku władz do straży ognio- wych.

Zetknięcie się straży z władzami administracyjnymi, ściśle z organami policji państwowej, gdyż o tej części władz administracyjnych pragnę mówić w szczególności, zdarza się przedewszystkiem podczas akcji ratunkowej straży, kiedy to funkcjonariusze policji, zgodnie z własnymi regulaminami, obowiązani są utrzymywać należyty porządek dookoła miejsca pożaru i współdziałać z czynnościami straży ogniowej... I tu należy sobie dokładnie uświadomić, iż, jak to głosi § 68 wzorowego statutu, główne i wyłączne kierownictwo akcją ratunkową w czasie pożaru należy do naczelnika straży, przy współudziale wykonawczym dowódców oddziałowych, i, jak podobnie powiedziano w § 52 tegoż statutu, naczelnik straży jest głównym i jedynym kierownikiem korpusu straży na miejscu jej działalności, odpowiedzialnym za jej czynności i postępkę; dalej w tymże § 52 powiedziano, iż jemu t. j. naczelnikowi straży, są podkomendni wszyscy członkowie korpusu. Współdziałanie z policją najlepiej ustalić przez osobiste porozumienie się z naczelnikiem policji miejscowej.

Naczelnik straży winien odwoływać się do pośrednictwa władz policyjno administracyjnych w wypadkach następujących: Jeśli do uruchomienia taboru potrzebne są konie lub pomoc ręczna osób do straży nie należących; jeśli przy pożarze lub czynnościach straży osoby postronne nie stosują się do wskazówek naczelnika straży, udzielanych w celu bezpieczeństwa osób i mienia, tudzież skutecznej ich obrony od ognia; w razie ujawnienia w budowlach lub ich rozkładzie pogwałcenia przepi-

sów ustawy budowlanej, którą naczelnicy straży winni poznać; w razie gromadzenia materiałów łatwopalnych w pomieszczeniach lub też zacieśnionych podwórzach, z wyraźnym niebezpieczeństwem dla budowli i życia ludzkiego; w razie ujawnienia w obrębie działania straży niedostatecznej ilości studni, potrzeby ich pogłębienia lub zaprowadzenia stałych kadzzi z wodą do celów przeciwożarowych, i w razie potrzeby rozrządzenia opieki nad lokalami zebrzań publicznych przez wyznaczanie dyżurnych policjantów w wypadku, gdy straż wyznaczyć dyżurnych strażaków nie może, lub gdy ilość strażaków wyznaczona nie wystarcza do należytego zabezpieczenia danego lokalu.

W dwu wypadkach naczelnik straży obowiązany jest przesłać zawiadomienie władzom miejscowym Przy urzędowaniu fałszywego alarmu i przeprowadzaniu akcji ratunkowych na niektórych budowlach naczelnik straży winien uprzedni porozumieć się z naczelnikiem miejscowej policji, organizując zaś popisy lub zebrania okolicznych straży winien jest za pośrednictwem Zarządu zawiadomić władze miejscowe conajmniej na tydzień przed terminem odbycia się tych przepisów i zebrzań.

— Posiedzenie Zarządu Związku

Miast. W niedzielę, dnia 13 b. m. odbyło się w Warszawie w głównej sali ratusza posiedzenie Zarządu Związku Miast Polskich. Przewodził prezydent m. Poznania Drwęski. Obecni byli: prezydent m. Warszawy, Drzewiecki, prezydent m. Częstochowy, Nowak, burmistrz m. Ostrowca, Mrozowski, wice-prezes warszawskiej rady miejskiej, Jaworowski, prezydent m. Łodzi, Rzewski, wice-prezes łódzkiej rady miejskiej Kern, ławnik magistratu m. Warszawy, Toeplitz, radni dr. Zawadzki, inż. Körner, Brzeziński, Tor.

Obradowano nad ustaleniem porządku obrad zjazdu który ma się odbyć w dniach 9-11 kwietnia w Poznaniu.

Ożywioną dyskusję wywołała sprawa ordynacji wyborczej do samorządów miejskich. Prezydent Drwęski oświadczył, że w imieniu mnej-

szości zgłosi w tej sprawie odrębny wniosek. Debatowano również nad sprawą aprowizacji miast w związku z oświadczeniem ministra Grodzkiego co do wprowadzenia wolnego handlu. Większość oświadczyła się przeciwko polityce aprowizacyjnej rządu charakteryzując ją jako politykę przemocy włościąństwa nad miastami polskimi, co grozi nie tylko miastom polskim ruiną, ale odbija się szkodliwie na interesach państwa i zagraża jego bezpieczeństwu. Następnie omawiano sprawy organizacyjne zjazdu. Między innymi ustalono, że Łódź wybierze 18 delegatów. W Poznaniu zorganizowana będzie specjalna komisja mieszkaniowa dla członków zjazdu. Zarezerwowane będą również specjalne wagony.

Statystyka drożyzny

Komisja do badania kosztów utrzymania rodzin pracowniczych, zatrudnionych w przemyśle i handlu, istniejąca przy głównym urzędzie statystycznym, ustaliła, że „w styczniu 1921 r. koszt utrzymania rodziny pracowniczej, złożonej z 4-ch osób nie otrzymującej deputatu, zwiększyły się o 26-05 proc.“

W objaśnieniu, dodanem do powyższej opinii, opartej na przybliżonem obliczeniu, główny urząd statystyczny zaznacza, że „cyfry te nie mogą być zastosowane do pracowników państwowych, względnie komunalnych i nauczycieli szkół prywatnych otrzymujących specjalne deputaty żywnościowe i węglowe.“

Pomijając już bardzo nieregularne dostarczanie deputatów t. zw. urzędniczych, nasuwa się wątpliwość, czy deputaty te, których wartość — jak dotychczas przynajmniej — jest

naprawdę bardzo niewielka, wpływają istotnie tak decydująco na budżet czteroosobowej rodziny urzędniczej, że przez powyższą komisję ustalony wzrost drożyzny nie może tu mieć zastosowania.

Gdyby zaś tak istotnie było, co dotychczas wydaje się mało prawdopodobnem, to główny urząd statystyczny względnie rząd powinien powołać komisję, analogiczną do istniejącej do badania kosztów utrzymania rodzin pracowników państwowych, komunalnych i nauczycieli prywatnych szkół średnich, otrzymujących deputaty, aby i tu „ułatwić zawieranie umów między pracodawcami a pracownikami“, względnie utworzyć podstawy, na których mogłaby się, oprócz zwykła norm płacy tych pracowników, ustalać dotychczas przypadkowo pod grozą strejków czy innych groźb.

Deputaty urzędnicze mogłyby istotnie wtedy tylko wpłynąć na budżet urzędników i nauczycieli, gdyby wartością swą odpowiadały deputatom wojskowych, których pobory, mimo wysoką wartość otrzymywanych w naturze świadczeń, ulegają — zupełnie zresztą słusznie — zwyczajnie zgodnie ze zwyczajną płacą wszystkich innych pracowników państwowych.

Urzędowe stwierdzenia wzrostu kosztów utrzymania rodzin pracowników, otrzymujących deputat, a wzrost ten dotychczas nie ulega żadnej wątpliwości, może usunąć wiele nieporozumień i zatargów; zamęcających spokojny bieg pracy w instytucjach państwowych i społecznych.

SPRAWY APROWIZACYJNE.

Komisariaty aprowizacyjne przy Magistratach.

W ostatnich numerach „Wiadomości Ministerstwa Aproprowizacji“ (№ 5 i 6 — 1921) pojawiła się obszerniejsza praca p. Z. Pietrzaka p. t. „Zarys organizacji władz aprowizacyjnych I instancji“. Osobny ustęp poświęca autor komisariatom aprowi-

zacji przy Magistratach miast, ich kompetencji i stosunkowi do samorządów miejskich. Wywody te brzmią jak następuje:

Komisariaty aprowizacyjne przy Magistratach miast utworzone zostały w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach, Pabjanicach, Ostrowcu Zyrardowie. Zadaniem komisarzy

ministerstwa aprowizacji przy poszczególnych Magistratach miast lub dla pewnych okręgów terytorjalnych jest troska o poprawne i zgodne z przepisami zaopatrywanie ludności w artykuły pierwszej potrzeby.

Zgodnie z instrukcją dla komisarzy aprowizacyjnych z dnia 13 kwietnia 1920 r. ci ostatni: a) mają współdziałać z miejskimi organami aprowizacyjnymi w kierunku uzyskiwania środków żywnościowych. b) kontrolować działalność tych organów, c) badać zażalenia ludności w porozumieniu z Magistratami i kierownikami aprow. miejskiej wzgl. starostami, d) współdziałać z urzędem walki z lichwą. Poza tem we wszystkich sprawach, związanych z pełnieniem swych funkcji komisarze winni kierować się instrukcją „O zakresie działania starostw, jako władzy aprowizacyjnej I instancji“ z dnia 26 lutego 1920 r.

Natomiast Magistraty wzgl. władze gminne obowiązane są:

a) zawiadamiać komisarzy o wszelkich potrzebach aprowizacji miasta i dokonywanych zamówieniach.

b) poddać cały aparat aprowizacyjny kontroli komisarzy i jego urzędników,

c) stosować się do wskazówek komisarzy, a w pierwszym rzędzie

d) usuwać nadużycia, dostarczać komisarzom wszelkich danych liczbowych, tak co do ludności, jak co do konsumpcji i posiadanych zasobów.

Należne miastom lub okręgom ilości artykułów pierwszej potrzeby przydzielane są bezpośrednio na podstawie wniosków komisarzy, zaś rozdział i nadzór nad rozdziałem tych artykułów regulują Magistraty w porozumieniu z komisarzami.

Komisarze przy Magistratach miast, wydzielonych administracyjnie z powiatów, podlegają służbowo władzom II instancji (wojewodom), zaś w miastach niewydzielonych z powiatów — władzom I instancji (starostom). Komisarjat min. apr. przy

Magistracie m. st. Warszawy podlega bezpośrednio ministerstwu aprowizacji.

O ile chodzi o charakterystykę działalności komisariatów przy Magistratach miast, to autor twierdzi, że w większych miastach, jak naprz. Warszawa, Łódź, działalność ich okazała się b. korzystna i celowa. Specjalnie podkreśla te dwa miasta, jako duże ośrodki miejskie i przemysłowe, gdyż w miastach mniejszych działalność komisariatów jest z natury rzeczy ograniczona i nie uwydatnia się tak silnie.

Natomiast praktyka wykazała, że komisariaty aprow. w mniejszych miastach stały się zbędne z chwilą przeprowadzenia całkowitej organizacji władz aprow. I instancji. Z tych względów ministerstwo zwinęło 3 komisariaty aprow. przy Magistratach miast: Lublina — z dniem 1 maja 1920 r., Kielc — z dniem 1 grudnia 1920 r. i Ostrowca — z dniem 1 stycznia 1921 roku, przekazując czynności ich urzędów wojewódzkim wzgl. miejscowym referatom aprowizacyjnym.

- Narady w sprawach finansowych i aprowizac.

Magistrat wydelegował wice-prezydenta Stupnickiego i ławnika oddziału podatkowego, Badziana, w sprawach finansowych i aprowizacyjnych do Warszawy. Uzyskano w Min. Skarbu kwotę 7 mil. marek na pokrycie zwiększonych wydatków z tytułu podwyżki płac. — W Min. Aproprowizacji przedstawiciele miasta omawiali sprawę przyznania miastu zaległej raty cukru oraz transportu zboża z Gdańska w ilości 150 wagonów. Sprawy powyższe zostały rozstrzygnięte pomyślnie. — Wreszcie w ministerstwie Spraw Wewn. delegaci Magistratu uzyskali zatwierdzenie oddawna uchwalonego przez radę miejską podatku od ładunków kolejowych, który niabawem wprowadzony będzie w życie.

Walka z drożyzną.

Statut komitetów społecznych do walki ze zbytkiem i lichwą.

Art. 1. W celu przyjęcia rządowi z pomocą w zwalczaniu drożyzny zawiązują się „Komitety Społeczne do walki ze zbytkiem i lichwą“.

Art. 2. Celem Komitetów jest:

1) walka ze wszelkim zbytkiem,
2) propaganda bojkota drogiego towaru w szczególności sprowadzanego z zagranicy, wbrew istniejącym w tej mierze przepisom,

3) opinjowanie w sprawie środków walki z lichwą, oraz komunikowanie władzom wszelkich przekroczeń przepisów o walce z lichwą, spekulacją i drożyzną,

4) wskazywanie władzom składów ukrytych towarów i współdziałanie w zastosowywaniu skutecznych środków dla uniemożliwienia przeniesienia takich składów lub przelewania praw własności na nie.

Art. 3. Dla osiągnięcia tych celów Komitety mają prawo:

1) propagować w słowie i piśmie (odezwy, odezwy, broszury, plakaty i t. d.) powstrzymywanie się od nabycwania przedmiotów zbytku, szczególnie sprowadzonych z zagranicy, komunikować władzom o przekroczeniach przeciwko przepisom o walce z lichwą i spekulacją,

2) opracowywać z zastosowaniem się do warunków miejscowych najskuteczniejsze sposoby walki z drożyzną i lichwą i przedkładać opracowane wnioski władzy właściwej,

3) propagować wstępowanie do istniejących i zakładanie nowych spółdzielni.

Art. 4. Członkami Komitetu mogą być osoby płeć obojga, pełnoletnie, oraz wszelkie stowarzyszenia, związki i instytucje, solidaryzujące się z żądaniami Komitetu.

Członków przyjmuje zarząd. Członkowie występują na własne żądanie, oraz na mocy uchwały zarządu w razie działalności sprzecznej z celami Komitetu. Członek usunięty ma prawo odwołania się do walnego zgromadzenia.

Art. 5. Zarząd pierwotny stanowią założyciele. Po akonstytuowaniu się Komitetu, zarząd jest obierany przez walne zgromadzenie.

Zarząd zbiera się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na miesiąc, kierując całą działalnością Komitetu, zarządza jego majątkiem, prowadzi jego rachunkowość i skła-

da sprawozdania ze swej działalności, rachunkowości i projektów działalności walnego zgromadzenia.

Bliższe szczegóły określi regulamin wewnętrzny Komitetu.

Art. 6. W danej miejscowości, granic której określi właściwa władza administracyjna, może istnieć jeden tylko Komitet.

Art. 7. Zarząd zwołuje walne zgromadzenie raz na rok, lub częściej w razie potrzeby, lub na żądanie jednej dziesiątej części członków Komitetu.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy: a) wybór zarządu, b) zatwierdzenie sprawozdania zarządu, budżetu oraz preliminarza na rok następny, c) zatwierdzenie sprawozdania komisji rewizyjnej, d) decyzje w sprawie odwoływania się osuniętych członków, e) decyzje w sprawie zmiany statutu i likwidacji Komitetu, f) sprawy i przekraczające kompetencję zarządu. — Posiedzenia są prawomocne w pierwszym terminie, uchwały zaś zapadają większością głosów.

Art. 8. Fundusze Komitetu składają się ze składek członków, subwencji samorządów miejscowych, z ofiar, darowizn i zapisów oraz z dochodów nieprzewidzianych.

Art. 9. Komisję rewizyjną w składzie 3-ech członków Komitetu wybiera walne zgromadzenie na rok jeden.

Komisja rewizyjna ma prawo każdego czasu rewidowania działalności, księgowości i rachunkowości Komitetu i winna przedkładać swe wnioski walnemu zgromadzeniu.

Art. 10. W razie likwidacji Komitetu majątek jego i fundusze przechodzą na pokrewne cele społeczne, wskazane przez walne zgromadzenie likwidacyjne. Uchwała w tej mierze zapada większością $\frac{2}{3}$ głosów obecnych.

№ B. S. 3249. Niniejszy statut „Komitetów Społecznych do Walki ze Zbytkiem i Lichwą” zatwierdzam jako wzorowy.
Warszawa, dnia 4 lutego 1921 r.
Minister spraw wewn. (--) Skalski.

KRONIKA MIEJSKA.

„DZIEŃ GÓRNEGO ŚLĄSKA”.

W d. 13 marca odbył się w Łodzi obchód pod hasłem „Dzień Górnego Śląska” w Łodzi.

Wszystkie domy przystrojone były flagami narodowymi, balkony udekorowane dywanami, godłami, girlandami i t. p. Ruch kołowy na ulicy Piotrkowskiej, przez którą przechodzić miał pochód, przerwany został od g. 12 do 2 po połud. Uroczysty obchód rozpoczęto solennym nabożeństwem w katedrze św. Stanisława Kostki o godz. 10 rano.

Pochód ruszył o godz. 11 i pół przed połudn. przy współudziale siedmiu orkiestr, i posuwał się ulicą Piotrkowska, śpiewając hymny i pieśni narodowe, z towarzyszeniem grających naprzemian orkiestr.

Po środku obszernego Placu Wolności, na którym zatrzymał się pochód, ustawiono specjalną trybunę. Do zgromadzonego tłumy przemawiało kilka osób. Pierwszy zabrał głos imieniem komitetu plebiscytowego okręgu łódzkiego p. Leon Chwalbiński.

W przemówieniu swoim podkreślił on, że liczny udział społeczeństwa polskiego daje wyraz miłości i nierozzerwalnej łączności z ludem górnośląskim, dodając mu otuchy w ciężkiej walce z wrogiem odwiecznym, Górny Śląsk jednak mimo intryg, mimo teroru musi należeć do Polski.

Przemówienie zakończył okrzykiem: „Niech żyje waleczny lud górnośląski! Niech żyją nasi plebiscytowi! Niech żyje wolna i niepodległa Rzeczpospolita Polska!”

Poczem przemawiał wojewoda A. Kamiński, w imieniu rządu polskiego i władz centralnych zaznaczając, że przyszłe pokolenia błogosławić będą tę chwilę dziejową, w której święcić będzie Polska tryumf zwycięstwa nad odwiecznym wrogiem naszym. Zakończył okrzykiem: „Niech żyje Górny Śląsk”.

Następnie przemawiał wiceprezydent miasta dr. Stupnicki.

Przemówienie wice-prezydenta Dra Stupnickiego.

W przededniu wielkiej chwili dziejowej, która zadecyduje o przyszłości Górnego Śląska, a tym samym o wielkości i potędze Polski o jej przyszłości i pomyślności gospodarczej, cały naród polski stoi w gotowości bojowej z bronią u nogi. Znany zasoby wroga, wiemy że zmobilizował on wszystko co dać może tysiącletnia kultura państwowa, że tak jak prądziadowie nasi zbrojni w topory i włócznie zmierzali się na polach Grunwaldu z przeciwnikiem okutym w stal i żelazo, tak my podejmujemy walkę z wrogiem silnym któremu z wysiłkiem największym przeciwstawić się musimy, my którzy budujemy od dwóch lat wśród najcięższych warunków podstawy naszej państwowej egzystencji.

Wierzmy jednak w zwycięstwo, bo jeśli robotnik górnośląski umiał przeciwstawić się zakusom germanizacyjnym hakaty, gdy państwa polskiego jeszcze nie było, to tym bardziej zwyciężyć musi dziś, gdy całe państwo polskie stoi za nim. Wiare naszą w zwycięstwo czerpiemy z przeświadczenia, że walka toczy się nie tylko o nasz byt, ale również o egzystencję całej Europy zagrożonej zalewem krzyżactwa.

Robotnik górnośląski wyszedł zwycięsko z walki z germanizmem, dziś czeka na pobudkę, która go wezwie do walki o państwowość polską. W tej wielkiej chwili jako przedstawiciel zarządu miejskiego w imieniu całej robotniczej Łodzi mogę wyrazić pewność, że robotnik łódzki wszelkimi środkami, całym zasobem swych sił fizycznych i kulturalnych poprze lud górnośląski w tej walce.

Imieniem magistratu i robotników Łodzi wnoszą okrzyk: Niech żyje Górny Śląsk i lud górnośląski! Imieniem tych rzesz robotniczych które bohaterstwieśczały boje z caratem wołam: Niech żyje robotnik górnośląski. Wreszcie zabrał głos wice-prezydent inż. Wojewódzki.

Przemówienie wice-prezydenta Wojewódzkiego.

Nie ma na całej ziemi polskiej takiego zakątka, gdzieby nie było niewoli i ucisku. Jednak im sroższy i bardziej wyrafinowany był ten ucisk, tym silniejsza była dążność narodu do wolności, do walki o wyzwolenie. Śląsk ze wszystkich ziem polskich ugiął się najdłużej pod jarzmem pruskiego najeźdźcy. Od wieków trwająca niewola zahartowała ducha ludu górnośląskiego, zbudziła w nim dążność do walki o wyzwolenie. W żadnej z dzielnic polskich dążność ta nie była tak niezłomna, tak potężna, jak na Górnym Śląsku, który znosił najcięższe prześladowania. Wyzwolenie Górnego Śląska jest koniecznością dziejową której stać się musi zadość.

Jeżeli cała Polska czuje się związaną z Górnym Śląskiem to nainstensywniej odczuwa potrzebę zespolenia Śląska z Macierzą Łódź robotniczą, która w ludzie górnośląskim znajdzie oparcie i pomoc w walce ekonomicznej o lepszą przyszłość.

W imieniu ludności robotniczej naszego miasta związanej wspólnymi ideałami z ludem górnośląskim wnoszą okrzyk: Niech żyje robotnik górnośląski.

Przedstawiciel górnoślązaków inż. Kopiczny zaznaczył, że najwymowniej odczuła dołę ludu górnośląskiego ludność m. Łodzi, manifestując swoje uczucia ofiarnością i uroczyстым pochodem.

Wreszcie delegatka górnoślązaków, członkini Tow. Czerwonego Krzyża w Bytomiu p. Hadrianowa, wzruszona do głębi objawami uczuć patriotycznych, wyraziła gorące podziękowanie, wnosząc okrzyk: „Niech żyje polska Łódź!”

Po tych przemówieniach pochód rozwiązał się.

Przez cały dzień odbywała się kwesta na ulicach i w lokalach publicznych; sprzedawano znaczki i raz bilety „Loterji Miljonówek”.

— O dodatki dla nauczycielstwa.

Rada Miejska na jednym z ostatnich posiedzeń, przychyłając się do wniosku nauczycielstwa szkół powszechnych postanowiła podwyższyć dotychczasowy dodatek dobrowolny z 1300 marek do 3000.— marek. Dodatek ten w Łodzi jest wyższy niż w pozostałych miastach naszego kraju. W Warszawie dodatek wynosił dotychczas 1200 marek obecnie nauczycielstwo m. Warszawy wystąpiło z żądaniem podwyższenia dodatku do 2200 marek.

Magistrat otrzymał pożyczkę z Min. Skarbu na pokrycie zwiększonych wydatków z tytułu podwyżki płac pracownikom miejskim. W pożyczce tej zostały uwzględnione pensje personelu Wydziału Szkolnictwa w wysokości 108.000 marek Wydatki zaś związane z podwyższeniem dodatków dla nauczycielstwa pozostały bez pokrycia i skutkiem tego powstaje poważna luka w budżecie miejskim, którą ilustrują poniższe cyfry:

W styczniu magistrat wypłacił nauczycielstwu 3.626.438.— marek, w lutym 5.839.702.—

mk. w marcu 6.748.959.— marek. Na pokrycie tych ciężarów magistrat nie otrzymał od rządu ani grosza.

Wobec trudności finansowych z jakimi boryka się miasto, magistrat wystąpił do Ministerstwa Wyzn. Reł. i O. P. z oświadczeniem, że w razie nieotrzymania pożyczki na pokrycie podwyżki dodatku, miasto zmuszone będzie zrzec się wypłacania dobrowolnego dodatku dla nauczycielstwa.

— **Nowe trudności.** Na skutek zarządzenia Min. Skarbu P. U. Z. A. P. P. zwrócił się do poszczególnych miast z żądaniem natychmiastowego wpłacania sum za cukier, węgiel i inne artykuły kontyngentowe. Dotychczas przy regulowaniu należności za niektóre artykuły miasta korzystały z kredytów 2 tygodniowego.

W związku z powyższym zarządzeniem Min. Skarbu poszczególne urzędy nie licząc się ze stanem finansowym i trudnościami gospodarczymi miast domagają się regulowania należności z góry co stawia miasta w sytuacji

bez wyjścia. Kapitały jakimi operują wydziały aprowizacyjne miast są niewystarczające wobec stałego podnoszenia cen przez Min. Apropowiz. Przy obecnych cenach należałoby, chcąc zadość uczynić żądaniom P. U. Z. powiększyć je dziesięciokrotnie. Miasta nasze nie mając możności dostosowywania norm podatkowych do zmieniających się warunków walczą z chronicznymi deficytami wobec tego żadnych kredytów na cele aprowizacyjne udzielić nie mogą. Władze nadzorcze nie licząc się z temi trudnościami wydają nakazy płatnicze grożące miastom bankrutwem. Wobec tego kilkanaście miast zamierza zrzec się podziału kontyngentu żywnościowego na rzecz komisarza aprowizacji.

W sprawie powyższej prezydent Rzewski wysłał do zarządu Związku Miast i postów łódzkich depezę następującej treści:

Puzapp żąda od nas zgóry wpłaty horendalnych sum za cukier, węgiel i inne produkty kontyngensowe, motywując to zarządzeniem Ministerstwa Skarbu. W razie niewpłacenia

grożą natychmiastowym wstrzymaniem wydania produktów. Wobec tego że system opodatkowania zależny jest całkowicie od władz nadzorczych które nie pozwalają magistratom na wyzyskanie lokalnych źródeł podatkowych powstają deficyty budżetowe i zadłużenie miast. Kilkakrotne podwyższenia przez rząd cen na produkty kontyngentowe podniosły kapitał obrotowy wydziałów zaopatrywania w większych miastach do wysokości setek milionów, których miasta w braku źródeł pokryć nie mogą. Pożyczki udzielane są przez rząd tylko na pokrycie wydatków bieżących. Z tej racji wymagania Puzappu stawiają nasze miasta w położeniu bez wyjścia i w razie nieodwołania ich będziemy zmuszeni zrzec się rozdziału produktów kontyngentowych między ludność. Żądamy dwutygodniowego kredytu żywnościowego. Prosimy o natychmiastową interwencję w imieniu miast w ministerstwie aprowizacji i spraw wewnętrznych.

(—) Rzewski.

OGŁOSZENIE.

Jest do wydzierżawienia od 1 stycznia 1921 r. lokal mleczarni w parku im. Sienkiewicza, składający się z trzech pokoi i połowy werendy na parterze wraz z placem i atensyljamy.

Oferty z podaniem ceny przyjmuje Wydział Gospodarczy Magistratu / ul. Dzielna 2a / do 25 marca 1921 r.

MAGISTRAT.

OGŁOSZENIE.

W Wydziale Zdrowotności Publicznej — Dział Sanitarny — wakują posady 4-eh lekarzy sanitarnych oraz lekarza sanitarnego zastępcy.

Bliższych informacjami zasięgnąć można u referenta do spraw sanitarnych Wydziału Zdrowotności Publicznej, Plac Wolności № 1.

Lekarze ubiegający się o te stanowiska winni składać swe oferty do dnia 25-go marca r. b. włącznie.

MAGISTRAT.

OGŁOSZENIE.

Wydział Oświaty i Kultury otwiera z dn. 16 b. m. Szkołę **Gospodarstwa Domowego** dla dziewcząt, które ukończyły szkołę powszechną wzgl. 4 klasy szkoły średniej. Kurs nauk, trwający rok, obejmując: gotowanie, pranie, prasowanie, szycie, krój, czerwanie, pogadanki o gospodarstwie domowym, rachunkowość higienę ogólną i dziecka, naukę obywatelską oraz fizykę i chemję w zastosowaniu do gospodarstwa domowego. Opłata za naukę wynosi 200 mk. mies.

Zapisy kandydatek przyjmuje codziennie od g. 10 do 6-ej p. p. p. E. Nekielka / Piotrkowska 53. /

MAGISTRAT.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 23 marca 1921 r. odbędą się licytacje od godz. 9 rano: ul. Cegielniana № 138, kapa. Piotrkowska 115, zegar. Sienkiewicza 9, kapa. N. Miejska 6, 2 krawaty. Kamienna 9, samowar. Zgierska 32, zegar. Podrzeczna 19, obrus pluszowy. Zawadzka 21, szafa. Zielona 3, 2 sztuki satyny. N. Targowa 4, zegar. Pańska 1, stół. Aleksandrowska 11, kapa pluszowa. Cymera 10, kufer z bielizną. Zgierska 54, biurko i fotel. N. Dworska 1, 2 kapy. Zgierska 82, 2 kapy. Zgierska 29, 4 butelki wina. Zgierska 53, paltro.

Dnia 24 marca 1921 r. od godz. 9-ej rano: ul. Błomska 25, bieliźniarka. Wójcowska 4, lustro. Obywatelska 47 maszyna do szycia. Piękna 24, 3 kury. Obywatelska 2, maszyna do szycia. Wólczańska 52, zegar. Stary Rynek 11, szafa do rzeczy. Gdańska 72, stolik. Nawrot 99, stół. Piotrkowska 199, sofa, stół, torba skórzana, szafa. Cegielniana 10, zegar. Al. Kościuński 27, kanapa. Dziecina 4, biurko. Główna 55, przybór do pisania. Piotrkowska 199, biurko i wózek dziecienny. Piotrkowska 200, stół. Gdańska 76 waga. Pańska 46, maszyna do szycia, biurko, 2 szafy, biblioteka, stół, otomana, kredens. Iodownia 2 pary portjer, pianino. Piotrkowska 69, sztuka towaru. Piotrkowska 275, 2 franki i obrus. Przejazd 30, pianino i kredens. Piotrkowska 271, pianino. Bednarska 10, maszyna do szycia. Rozwadowska 6, maszyna do szycia. Piotrkowska 188, biurko. 6-go Sierpnia 3, biurko.

Łódź, dnia 19 marca 1921 r.

Miejski Urząd Sekwestracji.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.